

Szerkesztőség

Arad, Acsév-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgöny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

PÖLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Művelés díjszabás szerint

Egyes példány ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Csak játék...?

A városi közúti közlekedésügy megoldásának óriási várt tengerikigyója hováto-vább olyan ismertté és neveltségessé teszi Arad város nevét, mint Rátót községet ama bizonyos létra. A modern technika hőskorát érzük, de Arad főuccáján, az idegenek mulatságára és a helybeliek szégyenére, még ma is ott pöfög és zörög a kisvasut nevű ócskavasbárka. A város vezetősége már tíz év óta egyebet sem tesz, mint tanácskozik, anketézik, tanulmányozza az ügyet, de még a mai napig sem történt egyetlen komoly lépés sem a villamosközlekedés bevezetésére. Nincs pénz és főleg nincs energia erre a célra és így egy kényelmesebb, átmeneti megoldást találtak: addig is, amíg a villamosvasut kiépül, autobuszokkal bonyolítják le közúti forgalmat.

A kisvasutat a miniszterium halálraítélte és így parancsoló szükségessé vált, hogy megfelelő és modern közlekedési eszközzel helyettesítsék. És erre a pótlásra valóban a legalkalmasabb eszköz az autobusz, ami a sok nagyváros közúti közlekedésében nagyszerűen bevált. A város vezetősége el is határozta, hogy autobuszközlekedést létesít Aradon. Ismeretesek azok a hangos és már-már közmulatság tárgyát képező botrányok, amelyek az aradi autobusz körül lejátszódtak. Végre aztán a városházán úgy döntöttek, hogy házikézelésben indítja meg az autobusz-üzemet és erre a célra megfelelő autobuszt vásárol. Ki is írták annak rendje és módja szerint a pályázatot, amelyre számos nagy cég be is nyújtotta ajánlatát az előírt formák között.

A város közönsége fellelékezett: végre olyan stádiumba került ez a viharos multu ügy, hogy remény van a kisvasut gyors likvidálására. Érdeklődéssel várták tehát a pályázat eredményét, amelynek tegnap kellett volna elődnie Aradváros permanens-bizottsága előtt. A pályázatban résztvevő cégek nagy idő és pénzaláozattal készültek fel, hogy a feltételeknek eleget tehessenek és izgatottan várták a permanens-bizottság döntését, amelyet tegnapi számunkban ismertettünk. A „döntés” ezuttal is az volt, hogy nem határoztak semmit. Elodázták ismét a cselekvésre alkalmas pillanatot és a város közönsége rezignáltan veheti tudomásul, hogy talán megint hosszú ideig megfeneklett a közúti közlekedés megoldásának az ügye.

Ennek a városnak nagyszerű idegekkel felszerelt polgárai vannak, akik már az idők folyamán hozzászórtak az ilyen közúti „balesetekhez”. De a város vezetőségének nem volna szabad a saját presztizsével ilyen különös játékot üzeni. Az ilyen tétova intézkedések a tehetetlenség látszatát keltezik és veszélyeztetik a város által kitűzött nyilvános pályázatok komolyságát is. Kinek legyen bizalma ezután a nagy költségekkel járó pályázatokon résztvenni, ha azok ilyen módon intézettek el? Most már Aradváros üzleti presztizse követeli, hogy a városi tanács határozott és biztos kézzel korrigálja az állandó bizottság ez ügyben való határozatlan magatartását és tegye ártalmatlanná a város tekintélyét gumyoló tengerikigyót.

Milyen lesz a Duca-féle kisebbségi törvény?

A kisebbségi vezérek felkészültek a belügyminiszterrel való találkozásra. — A kisebbségek már régen körvonalazták a törvény főbb elveit. — Hans Otto Roth, a németpárt elnöke nyilatkozott az Aradi Közlöny részére.

(Az Aradi Közlöny bucurestli munkatársának telefonjelentése.) A németpárt elnöke, Hans Otto Roth egy napra megszakította nyári pihenőjét és Bucures-tibe érkezett. Bucures-tli munkatársunk felhasználta ezt az alkalmat beszélgést folytatott a németpárt elnökével. Ismeretes az a tény, hogy Duca belügyminiszter, aki jelenleg birtokán tartózkodik, a nyári pihenőjét használja fel arra, hogy a tervezett kisebbségi törvény részleteit kidolgozza és a belügyminiszter Bucures-tiből való távozása előtt úgy nyilatkozott, hogy szeptember elején magához fogja hívni Hans Otto Rothot és a magyarok részéről Bethlen György gróft, hogy velük együtt megtárgyalja a tervezett kisebbségi törvény részleteit. Ugy a magyar párt elnöksége, mint Hans Otto Roth, teljesen felkészülve várja a belügyminiszter meghívását, a mi a németpárt elnökének alábbi nyilatkozatából is kitűnik:

— Nem tudom, hogy Duca belügyminiszter ur — kezdte nyilatkozatát a németpárt elnöke — egy teljesen kidolgozott törvénytervezetet fog-e nekünk bemutatni, vagy pedig csak az elvi kérdések megbeszélése céljából akar-e velünk találkozni. Mindenekelőtt nekünk kisebbségieknek le kell szögeznünk azt a kérdést, hogy elismeri-e a belügyminiszter a kisebbségeket, mint jogalanyt és így módon óhajt-e velünk tárgyalni vagy nem. Abban az esetben, ha ezt a belügyminiszter elismeri és ilyen értelemben kezeli az egész kisebbségi problémát, akkor a részletkérdésekben könnyen el tudok egyezséget képzelni, azonban, ha ebben az elvi jelentőségű kérdésben nekünk más volna a nézete, akkor ez olyan ütközö-pont volna, ami minden további tárgyalást lehetetlenné tenne.

— Abban az esetben, ha ebben az elvi jelentőségű kérdésben megegyezés jöhetne létre közöttünk, következne a felekezeti iskolák kérdése. Nem államsegélyről van szó. A felekezeti iskoláinknak nem államsegélyre van szükségük, hanem arra, hogy a készülő törvény mondja ki azt, hogy a kisebbségek által fizetendő adó egy bizonyos része a kisebbségi iskolák fenntartására fordítandó. Mert hiszen egészen furcsa helyzet az, hogy mi kisebbségi polgárok adót fizetünk és adóink egy nagyrésze az iskolák céljaira használódik el és ugyanakkor a mi iskoláink részére — államsegélyért kell koldulnunk. Mi nem kérünk segélyt, hanem csupán ahhoz ragaszkodunk, hogy a mi iskoláinkat mi tarthassuk el, a mi adóinknak egy része erre a célra fordítsassék.

— A készülő törvénytervezetnek tisztázni kell az állami iskolai oktatásról szóló törvény 7-ik paragrafusát is, ugyanis ez a paragrafus intézkedik arról, hogy a kisebbségek által lakott területeken, milyen szabályok szerint állítható fel állami iskola a kisebbségi nyelvhasználattal. Ez a paragrafus erős tisztázásra szorul, hiszen az eddigi gyakorlatból tudjuk, hogy a kisebbségi nyelv a mostohábbnál is mostohább elbánásban részesült idáig

az állami iskolákban. Lehetetlenség az, hogy ilyen hatalmas érvényű kisebbségi jogok dolgában inspektorok, akár vezérigazgatók kényére-kedvére legyen hagyatva a kisebbség.

— Ugyancsak e törvénytervezetnek kell határozni a kisebbségi nyelvhasználat szabadságáról az állami közigazgatásban, és a törvényben kell lefektetni lennie annak, hogy a kisebbségek a gazdasági téren is egyenlő elbánásban részesüljenek. Csupán egy dologra hivatkozom, hogy e kérdés nagyfajosságát megvilágítsam. A nemzeti bank a román bankok részére ötvenszer annyi reszkompt-kölcsönt folyósított mint nekünk kisebbségeknek, már pedig azt mindenki tudja, hogy a románok és a kisebbség között a számarány nem egy az ötvenhez viszonylik. E pont alatt kell tárgyalnunk a kisebbségi kereskedelmi vállalatok és gyárak függetlenségének kérdéséről is. Lehetetlen állapot az, hogy egy kereskedelmi vállalat nem kaphat kölcsöntől engedélyt, mert részvényesek között kisebbségi polgárok vannak.

— Ki kell terjeszkednie e törvénynek a hadügyi kérdésekre is, az önkéntességre jogosító vizsga nyelvi kérdésére és az altiszti iskola előadási nyelvére... Mint láthatja, nekünk mindég, minden előkészület nélkül meg van a kész programunk, egy esetleges tárgyalás alkalmára és ez érthető is, mert mi elvi politikát üzünk és programjaink már évekké elelőtt pontosan meg lettek fogalmazva.

— Mindenesetre, ha az a hír, mely ma a sajtóban napvilágot látott, hogy a belügyminiszteriumban egy kisebbségi vezérigazgató-ságot óhajt a belügyminiszter felállítani és ennek vezetésére Tökés Ernő vagy Kiss Gézát óhajtani állítani, igaznak bizonyul, annyit jelentene, hogy a belügyminiszter bizonyos keletlen atmoszférát teremtene az esetleges tárgyalások idejére. Nem tartom valószínűnek, hogy Duca belügyminiszter, aki ismeri a magyarság hangulatát, akár Tökés Ernőt, vagy Kiss Gézát jelölne erre az állásra, mert ez nyílt provokációt jelentene, nemcsak a magyarsággal, de a többi kisebbségekkel szemben is. Bizonyos az, hogy egyetlen kisebbségi vezér sem keresné fel azt a vezérigazgató-ságot, melynek ilven vezetői vannak...

Az orosz szovjet próbamozgósítást rendelt el.

Nagy az izgalom Oroszországban.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Moszkvából jelentik: A szovjet-kormány próbamozgósítást rendelt el Lenin-grad kerületében és Krimban. Bár a lakosságot előzőleg értesítették, hogy nem nyugtalaníthatják, leirhatatlan izgalom keltetett, amit még jobban növelt a szovjet egy szigorú rendelete. Ebben kihirdették, hogy a legszigorúbban büntetik meg azokat, akik a mozgósítással kapcsolatban hamis híreket terjesztenek, vagy a mozgósítást agitáció céljaira használják fel.

Sikeresnek ígérkezik a kisebbségek egységes mozgalma.

A nemzeti kisebbségek kongresszusának mérlege. — A friez-kisebbség sokat hánytorgatott ügye helyes megvilágításban.

Az Aradi Közlöny számára írta: **Ammende Ewald dr.**

A nemzetiségi kisebbségek kongresszusa mindenekelőtt hatalmas és egyhangú megnyilatkozás után a Népszövetséggel szemben leszögezte azt a tényt, hogy a nemzeti türelmetlenség napról-napra nagyobb krízissel fenyegeti az európai békét és evvel együtt magát a Népszövetséget is. A kisebbségi vezeték véleménye szerint ez a krízis csak úgy küszöbölhető ki, ha a Népszövetség azonnal biztosítja a nemzeti türelmetlenség alapját.

Igen érdekes ideiglenes megoldást nyert az a kérdés, hogy a kisebbségek és azok vezetői miként és milyen irányelvek szerint működhetnek együtt a nemzeti kisebbségi kongresszusokon kívül is az összes nemzetközi szervezetekben. Ennél a pontnál élénk vita támadt, amelyből érdemes kiemelni Motzkin Leo elnökségi tag fejtegetéseit. Motzkin az eddigi tapasztalatok alapján kifejtette, hogy miként lehetne a kisebbségi delegátusoknak egységes fellépés esetén a népszövetségi ligák és más szervezetek keretében fontos eredményeket elérni. Különösen a kisebbségi mozgalom politika-mentes jellege jelent nagy előnyt, mivel az azonos célok elérésében a szociálista kisebbségi delegátusok ma ugyanolyan mértékben vannak érdekelve, mint a liberális és konzervatív kiküldöttek, ami olyan lényeges körülmény, hogy rendkívül módon erősíti a kisebbségek pozícióját. A kongresszus nagy tetszés közepette elfogadta Motzkin Leo javaslatát a kisebbségi delegátusok együttműködésére, ami az Interparlamentáris Unió mostani kongresszusán már meg is nyilvánult és a Népszövetségi Ligák Uniójának Szófiában megtartandó októberi kongresszusán is végrehajtásra kerül. — Nagy érdeklődéssel fogadta a kongresszus Pärn esztországi delegátus referátumát a nemzetiségi isme kérdéseiről. — A harmadik kisebbségi kongresszus szóval különböző munka- és szervezeti kérdéseket tárgyalt. Ezek közé tartoznak a kon-

gresszusok statutumainak megalkotása, különös tekintettel az új kisebbségi csoportok felvételének feltételeire. Amíg ennek szabályozása nem történik meg, a kongresszus új tagokat nem vesz többé fel. Ez a határozat egyébként az utolsó órában összeütközést idézett elő a kongresszus és a németországi kisebbségi csoportok (lengyelek, dánok és lausitzi szerbek) között, mivel ezek a friez-kérdésben azonnali határozatot kívántak. Mivel ez az említett ok folytán lehetetlen volt, ezek a csoportok, miként ismeretes, visszavonultak a kongresszusról. Nyomatékosan hangsúlyozni akarom azonban, hogy az említett három csoporton kívül más kisebbségek nem hagyták ott a kongresszust. Az a kísérlet, amely a németországi kisebbségek kilépését a kongresszus csődjének akarja feltüntetni, teljesen komolytalan és nem felel meg a valóságnak.

A „friez” kisebbség ügyéről különben, a mely a németországi kisebbségek kivonulását okozta, az Aradi Közlöny bécsi szerkesztője az alábbi igen érdekes felvilágosító tudósítást közli, amely teljes egészében elénk tárja azt, hogy ez a demonstratív mozgalom milyen kevés kihatással lehet a kisebbségi unió további működésére. Amint azt már a múlt héten jelentettük — hangzik bécsi szerkesztőségünk tudósítása — a németországi kisebbségi delegátusok, a lengyelek, dánok és lausitzi szerbek az utolsó napon ott hagyták a kongresszust, amely nem akarta tagjai közé felvenni a németországi friezeket. Egy németországi kisebbségi politikus információja alapján az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének ma módjában van megvilágítani a friez-kérdés rejtelmét.

A friez-mozgalom nem új keletű, a dánok nagy agitációt folytatnak a határos német vidékeken, hogy mesterségesen friez nemzetiségi mozgalmat keltsenek. A németországi friezek nevében már tavaly is jelentkezett egy

delegátus és kérte felvételét. A tavalyi kisebbségi kongresszus háromtagú vizsgáló bizottságot küldött ki a friez-kérdés tanulmányozására Wilfan dr. elnöke alatt. A bizottság egyik tagja, Kaczmarek dr., a németországi lengyelek vezére volt, aki szintén aláírta a bizottság jelentését, hogy a németországi friezek túlnyomó része tiltakozik az ellen, hogy őket nemzeti kisebbségnek tekintsék. Ugyanez a Kaczmarek dr. most a németországi kisebbségek nevében követelte a friezek felvételét s otthagya a kongresszust.

A legutolsó németországi kerületi választásokon, 1925-ben a „Friesisch-Schleswigscher Verein”, amely a kisebbségi mozgalom istápolója, mindössze 250 szavazatot kapott. Az összes többi választók a német pártokra szavaztak. Az elmúlt kisebbségi kongresszuson 13 ezer friez aláírásával tiltakozó memorandumot olvastak fel, amelyben a friezek kijelentették, hogy ők dialektusban beszélő németek. Így 13.000 ember áll 250 emberrel szemben, vagyis a kisebbségi kongresszus nem hozhatott más határozatot, mint visszautasítót. A friez kisebbségi mozgalmat a dánok és a lengyelek szítják, hogy Németországnak nehézségeket okozzanak, azonban a kisebbségi kongresszusok nem adhatják magukat oda nevetséges kísérletek játékszeréül. A kongresszus összes résztvevői remélik, hogy a németországi kilépett kisebbségek, Kaczmarek dr.-ral az élén, be fogják látni tévedésüket és keresni fogják a közeledést a nemzeti kisebbségek pártatlan, egész Európára kiterjedő mozgalomához.

— Sikasztott egy volt prefektus. Bucarestből jelentik: Az utóbbi napokban felfedezett nagyarányú sikkasztások bünesetét szaporítja a teleormanmegyei prefektúrán leleplezett szenzációs sikkasztás ügye is, amelyet C. Iliescu volt prefektus követett el még az év tavaszán. A vizsgálások ügyében megindult vizsgálat eddigi megállapításai szerint Iliescu prefektus Hristescu Nae megyei osztályfőnökkel összeálltva, nagyobb összegű kiutalásokról szóló utalványokat hamisítottak és a felvett összegeken megosztottak. Eddig még csak Hristescut tartóztatták le. A vizsgálat folyik.

T A R C A.

Onagysága rajong a gyermekekért.

Írta: **S. BOKOR MALVIN.**

A nagy skandináv énekesl társaságban találkozott Nanett.

Csak a nyár óta hívták Nanettnek: előzőleg már volt Annuska, Annie, Nusi és Mary-Ann. A nyár óta azonban, mikor is a frankesés tiszteletére Osztenében üdült, franciás nevet vett fel. Így állított egyuttal emléket annak a hárszonyos szemű parkettáncosnak is, aki egész nyáron át végtelenül figyelmes volt iránta: mindent elfogadott Nanettől, briliáns gombokat, nyakkendőket, karkötőláncot, virágot, sőt még leveleket is. Fzzel nem minden asszony dicsekedhetett el a fürdőhelyn. mert a szép táncos kissé el volt kaptva. Különösen a levelek dolgában volt önérzetes — ezeket már igazán nem mindenkitől fogadta el. A többiről még csak lehetett vele csevegni.

A nyár azonban elmúlt és Osztende csillogója halványodott Nanett szívében. Épen jókor került változatos életébe a szőke norvég, aki miután jó másfél óra hosszat csevegett a fiatal asszonnyal a teljesen elhagyatott téli kert leghagyatottabb zugának legsűrűbb páfránvgömböje mögött, megesküdött valamennyi többi táncos tenorista életére, hogy Nanettnek hangja van...

Ez tagadhatatlan volt, a férje is beszélt róla. Persze, hogy volt hangja, de még milyen, különösen ha rosszkedvű volt valamiért. Gulyás ur szerint — horzasztó, de Nanett férjét csakugyan így hívták — ez a hang már nem volt tökéletesíthető és nem volt fokezható. A skandináv énekes azonban más véleményen volt. Nanett hangját csiszolni kellett. Bécsben kellett csiszolni, sőt csakis egyedül és kizárólag Bécs volt erre alkalmas, mi-

után a nagy tenorista ott volt szerződötve.

Nanett tehát egy szép őszi napon bucsút vett szerető férjétől és két aranyos kis gyermekkel. A kicsik sirtak. Alike az anyja ruháját fogozott, Nusika pedig könnyes kis orrával egészen összemaszatolta anyjának sötétbarna vadonatú antilohörccpőjét, mert a kis hűia lábát kulcsolta át és úgy könyörgött neki, hogy maradjon.

— Restia vagy! — mondta akkor Gulyás ur, amiből nyilvánvaló, hogy Gulyás ur nem volt méltó egy olyan finom lelkű nőhöz, mint Nanett.

Ő csak bánatosan mosolygott. Tudta, hogy minden zseninek keresztül kell mennie ezen a próbáltatáson. Mit ért a művészi hivatás parancsoló szavából ez a hárdolatlan és műveletlen család? Épen ezért Nanett letépte magáról a két és egy egészen kicsit lökött Nusikán, mert kevés ideje volt a bécsi vonat indulásáig és a művészi hivatás már türelmetlenül várta a pályaudvaron, virágcsokorral a kezében és kávézóval a zsebében.

Nanett tehát elment s már közel egy esztendőre képezte Bécsben a hangját. Igen szépen haladt: egyszer már énekelt is két szófát a nagy norvég hangversenyén és mindent tudja, hogy az újságok igazságtalanok voltak, pedig az az irigy Jeritza megfizette őket, hogy Gulyás Nanettet agyonhallgassák.

Idehaza azalatt a német kisasszony nevelte a gyerekeket. Egészen jó leány lett volna. Alikát szépen ápolta a vörhenye alatt, mikor Nanett nem jöhetett haza, mert épen a két strófáját kellett naponta tízenhat óra hosszat gyakorolnia a legdrágábbik bécsi énektanárral — csak ne lett volna olyan igen szerelmes természetű. Így például este, mikor a gyermekek imádkoztak apáért, anyukáért és a fűzesgvarmait nagymamáért, mindig azért is imádkoztatta őket, hogy az illető bécsi mamája minél hamarabb meghaljon. Illető ur ugyanis — a két a gyermekek azért nevezték így, mert a

szobalány mindig így jelentette: „Frájljen, várja lent az az illető!” — azt hazudta Gréte-nek, hogy amint ősz anyja meghal, azonnal felleségül veszi.

Ez még nem is lett volna a legnagyobb hiba. Ahol csak az volt, hogy a kisasszony nem akarta átengedni a szobalánynak Nanett fehér kabátját. Ez nem volt ladylike eljárás Gréte-től, mert a bőrkalapot, a krokodilcipőt és a vörös estélyi ruhát ugyis ő viselte, a szegény Katicának pedig be kellett érni a kétéves kepele és azzal a két pár lakkcipővel, amely a toalettasztal alsó fiókjában volt. Néki, szegénynek, csak ehhez az egy fiókhoz volt egy talált kulcs. A Fräulein azonban, mint megbízható lélek, maga kezelte az összes holmit és így majdnem mindennap más ruhába járt a találkozóra. Nem volt tőle becsület ez a fehér-kabát-dolog és Katicától sem lehet rossz réven venni, hogy ezek után néhány bizalmas szót szolt a nagvságos urnak Gréte viselt dolgairól.

Csunya este volt. Gulyás ur szelid ember léte is megharagudott, mikor a gyermekeit a lakása előszobájában találta, ahol a hidegben összebujva várakoztak a kisasszonyukra, akiknek fontos tárgyalásai voltak Illető urral, odahent a gyermekszobában. Gréte megesküdött ugyan, hogy csak a gyermekek neveléséről beszéltek és hogy a befőttes, meg a sonkát a saját megtakarított pénzén vette Illető ur megvendégelésére: Gulyás ur azonban kérlelhetetlen volt és Gréte-nek mennie kellett.

Másik német leány került a kicsikék mellé. Nanettnek is megírták az esetet és ő, mint jó anya, nagyon helveselte férjének erélyes fellépését, különösen, miután Katica neki is megírta a vörös estélyi ruha, meg a fehér kabát dolgában elkövetett hűtlenséget. Ilyen nőt nem tarthat az ember gyermekei mellett: az estélyi ruha ugyan nem divatos már, de a fehér kabátot még meg lehetett volna festeni. Nanette remélte, hogy a másik leány erkölcs dolgában egészen kifogástalan lesz — ő, Na-

Belsővizsgálat Aradváros egy régi pörében.

A párisi döntőbírók perveztesnek nyilvánította Aradot a Haditermennyel szemben. — A város vezetősége 600.000 lejben kiegyezett.

(Arad, szeptember 1.) Tegnap este Aradra érkezett a belügyminiszterium megbízásából Dumitrie Ghimpau, a belügyminiszterium számviteli osztályának a főnöke, aki egy régóta húzódozó per ügyét intézi el. A per, amely a felszámolás alatt álló budapesti Haditermény r.-t. és a város ugyancsak megszűnt közlekedési hivatala között folyik, még a háborús időkben datálódik, amikor Arad közlekedési viszonyai oly rosszak voltak, hogy szükségessé vált, hogy maga a város gondoskodjék lakosainak ellátásáról. Ekkor állította fel az akkori városvezetőség a közlekedési hivatalt, amely a budapesti Burgonya-, Liszt és egyéb központoktól kapta hitelbe az árukat. A központok megszűnésével a Haditermény r.-t. vette át tartozásait és követelésait és később Aradon is megszűnt ez a hivatal, amely a normálisabb viszonyok beálltával aztán teljesen feleslegessé is vált.

A román impérium átvétele után történt likvidálások során a budapesti Haditermény konstataulta, hogy Aradváros közlekedési hivatala mintegy 1 millió 142.930.83 koronával tartozik neki a kapott élelmiszekekért. Hosszas diplomáciai eljárások indultak meg, tárgyalások kezdődtek a tartozások ügyében a két állam között, maga Aradváros is több ízben folytatott tárgyalásokat a Haditermény r.-t.-gal, végül is azonban a tárgyalások eredménytelenül végződtek és ekkor a Haditermény a párisi román-magyar döntőbíróshoz fordult és ott perelte be Aradvárosát. A döntőbíróshoz az év márciusában az ügyben ítéletet is hozott és Aradváros vezetőségét kötelezte arra, hogy 692.313.39 lej fizessen ki a Haditermény részvénytársaságnak, 1919. márciusától számított öt százalékos kamattal egyetemben. Az ítéletet Cedercrantz elnök aláírásával a párisi román követségnek kézbesítették ki és a követség aztán a belügyminiszteriumnak expedálta azt Bucurestibe. Közben azonban, míg az ítélet a maga útját járta, Aradváros előnyös megegyezést kötött a Haditermennyel, amennyiben kölcsönös engedé-

kenységgel megegyezés jött létre a peres felek között. Aradváros vezetősége vállalta, hogy 600.000 lej fizet és ennek ellenében a Haditermény r. kötelezte magát arra, hogy a perköltségeket viszont ő viseli. A város ezzel a megegyezéssel körülbelül 150.000 lej takarított meg, miután elhárult róla a tőke egyrészének, a kamatoknak és perköltségeknek a kifizetése

Megszűnik az oradeai (nagyváradi) kath. püspökség.

A konkordátum szünteti meg a püspökséget. — Összpontosítják a katolikus egyházi vagyonokat. — Szerzetesrendek nem vásárolhatnak új birtokot.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A legutóbbi időkben több cikkben is — illetékes helyről vett információk alapján — közöltük, hogy a konkordátum aláírása megtörtént s most már igazán rövid idő kérdése, hogy a Vatikán és Románia között kötött szerződés ratifikálás céljából a parlament elé kerüljön. A Romania című lap mai száma aztán rendkívül érdekes részleteket közöl a konkordátumról. A lap szerint, a konkordátum elsősorban is egy intézkedik, hogy az ország területén levő összes katolikus egyházi vagyonokat egy alapon kell összpontosítani az államkincstár felügyelete alatt és ebből az alaphoz fizetik majd egy a római katolikus mint a görög katolikus kérelmes tagjait. A konkordátum a továbbiakban kategorikusan kimondja, hogy az országban levő katolikus szerzetesrendek semmilyen körülmények között sem vásárolhatnak új földbirtokot maguknak és az ügykezelésük csakis a jelenlegi birtokaik ápolására, gondozására vagy esetleg értékesítésére szorítkozhat. De mindezekel kivül van még a konkordátumnak egy sokkal lényegesebb rendelkezése is, amely úgy intézkedik, hogy a nagyváradi római katolikus püspökséget, annak csonka volta miatt megszünteti és a püspökség romániai területét a szatmári püspökséghez csatolja. Befejezésül a Romania amely különben a

és a város megszabadult egy terhes kötelezettségétől.

A belügyminiszterium megbízásából most Ghimpau, a számviteli osztály főnöke Aradra jött, hogy az ügy aktáit áttanulmányozza a további eljárás és az ügy végleges rendezése céljából. Dumitrie Ghimpau ma megjelent dr. Marcoviciu Vince helyettes-polgármester-nél, majd bekérte a polgármestert dr. Jecassy Károly városi főügyészt is, aki részletes jelentést adott a perrel és annak előzményeiről. A belügyi számviteli osztályfőnök ma este már el is utazott vissza Bucurestibe.

nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, leszövezi, hogy a konkordátum részleteiről szóló értesülését feltétlenül megbízható helyről kapta s egyben hozzáfűzi azt is, hogy a konkordátumban foglaltak végső eredményben a román álláspont győzelmét jelentik s így a lap egészen érthetetlennek tartja, hogy a kormány miért nem hozza teljes szövegében nyilvánosságra a konkordátumot, holott az már alá van írva s csupán a ratifikálása van még hátra.

Sulyos vádak Arad volt prefektusa ellen

Bucuresti-i lap erős támadása Boneu Vazul ellen az aradmegyei házhelykiosztás miatt.

(Arad, szeptember 1.) Nagy meglepetést okozott Aradon a Dimineata ma Aradra érkezett száma, amely az aradmegyei földosztások ügyében Boneu Vazul volt prefektus ellen fulmináns támadást intéz s amely nem kevesebbel, mint szándékos és rosszindulatú visszaéléssel vádolja meg a megye volt vezetőjét, aki a moneasai-menyházi házhelyek kiosztása körül állítólag önkényesen járt el és a házhelyeket arra nem jogosultak között osztotta ki. Erre vonatkozólag sulyos adatokat tár fel a lap tudósítója, aki a szabálytalanságok ügyében megindult vizsgálat megállapításait közli, amikor teljes részletességgel ismerteti a sérelmes földosztás szenzációs szelvényét. Még az elmúlt liberális kormány alatt történt — írja, — hogy Georgescu belügyi vezérfelügyelő, megyei prefektus 48 jogosult számára öt holdnyi területből álló területet utalt ki házhelyek céljára a moneasa-menyházi fürdőtelep közvetlen közelében, egy egészséges magaslaton fekvő helyen. A közbejött kormányváltozás következtében azonban rövidre eltolódott a házhelyek kiosztása, s később Georgescu utódjánál, Boneu Vazul prefektusnál sürgettek meg a múlt év tavaszán az igényjogosultak. Nagy volt azonban ezeknek az embereknek a meglepetése, amikor tudomásukra hozták, hogy Boneu prefektus lényegesen másképp intézkedett a kérdésben, amennyiben annullálta elődje előbbi intézkedését és a célnak jobban megfelelő házhelytelkek helyett egy évente háromszor-négyezer veszélyeztetett területű völgyben utalt ki néhány holdat, míg az agrár politika álláspontjához egyezett és kiutalni rendelt magasfekvésű dombon lévő öt holdnyi területet saját emberrel között osztotta ki, sőt egy házhelyet magának tartott meg. Boneu volt prefektusnak ez az intézkedése — írja a lap — érthető elkeseredést keltett a kijátszott igényjogosultak között, akik a liberális-kormány uralomra jutása után visszaélés vétségében panaszt tettek Boneu ellen, akit nemcsak visszaéléssel, de földlopás vétségével is megvádoltak. A lap hivatkozik a doljmegevi visszaélések ügyében eszközölt érelyes vizsgálatra és hasonló vizsgálat elrendelését kéri a moneasai-menyházi kisajátítások körüli rendellenességek ügyében is.

— Lapedatu kultuszminiszter Erdélyben. Bucurestiből jelentik: Lapedatu kultuszminiszter ma Erdélybe utazott, ahol Brassót, Clujt és Besztercét keresi fel. Mindenütt a kulturális intézményeket látogatja meg. Lapedatu kedden tér vissza a fővárosba.

nett, igen szigorú volt ebben a pontban — és nagyon sajnálta, hogy a kicsikék nem lehetnek ott, ahol ő van most. Egy kis fürdőhelyen volt, egy világtól elzárt, bájos kis osztrák nyaralóhelyen, ahová azért vonult vissza, hogy a norvég énekessele befejezhesse hangjának csiszolását. Sokkal többre lehet vinni a művészetben, ha az embert nem vonják el folytonosan a zajos mulatságok, éjszakázások és nem nyugtalanítja művészi előretörésében az a sok kihívó viselkedésű fehércseléd, aki mind Olafra pályázik.

Nanett valósággal költői módon írta le, milyen szép helyen van és mikor jószagosan sajnálhatta, hogy Ali és Nusika nem lehet szintén ezen a gyönyörű tájékon, nem is sejtette, milyen kellemetlenséget készít elő magának...

Napjai idillikusan teltek. Igazán képzelődés volt, hogy Olaf már nem olyan kedves hozzá, mint azelőtt. Itt, ahol senki más nőszemély nem volt, határozottan egyedül Nanettel foglalkozott. És Nanett, az ő északi izlésének megfelelően, nem volt többé bohém és csapongó, hanem házas lett, természetimádó s gyermekszerető...

Igy történt, hogy a kis szálloda halljában elragadtatással látott meg egy bájos kis csoportot: egy fehéresszőke fiatal német nevelőnő két barnaszemű, pirospszögás magyar gyermek mellett. A kisasszony valakinek a címe után érdeklődött a portánál, a kicsik pedig bémész szemmel nézelődtek a hallban.

Nanett bájos mozdulattal térdelt le melléjük:

— Nézze, Olaf, micsoda két gyönyörű kis gyermek! Jaj, de édesek! Hogy hívnak benneteket, drága kis bogaraim?

A két gyermek nem felelt semmit, szótlanul és barátságatlanul bámultak a szép, szagos, idegen népre. Il. Gräte azonban, aki igen közlékeny természetű volt, szőigálatkészen fordult el a portás íróasztalától:

— Die Kinder sind aus Budapest und gehören dem Herrn Doktor Szándor Gulyás...

A Nanett saját gyermekei voltak!

... Nanett már többször rájött arra, hogy a férfiak alávalók. Végre is, nem olyan nagy csoda, hogy nem ismerte meg a gyermekeit: egy év alatt az ilyen kis gyerek nagyot változik és az egészséges csak a férje volt az oka, mert olyan csekélyszékűt kidobta a kisasszonyt, akiről meg lehetett volna ismerni Nusit és Alikát, továbbá... A váratlanul ideküldte őket a nyakára. Mindez természetesen jó kifogással szolgált annak a nyomorult tenoristának, hogy szakítson a jellel. Ő azt állította, hogy ebben a pillanatban undorodott meg tőle — a valóság azonban egészen más és Nanett meg is írta névtelen levélben a vöröshajú operettszobretnek, hogy mit várhat az ilyen békaszívű svéditől. (Norvég volt ugyan, de nagyon dühös volt, ha svédnek hitték). A vörös kigyó elfordította tőle az eibizakodott komédiás szívet, de lesz még a kutyára dér és fog még a szobret is... szatmári a férjéhez, mint ő, Nanett...

Egyébként ő maga sem értette magát, miért akart ilyen tapintatlan emberrel még hosszú évekig együtt élni, mint amilyen dr. Gulyás Sándor? Ha mélyen belenéz a szívébe, csak egy magyarzást talál: anyai szívet, mely a dicsőség és szerelem ragyogásából visszahuzta sűrűre otthonába, imádott apróságai mellé...

KNOCK OUT! Hajsza a boldogság után. Elmiré Vautier
a főszerepben.
Ma a Marosparti mozgószínházban.

Tomescu rablóvezér bátyja volt az öngyilkos Tomescunak

Egy bucaresti-i rendőrtiszt szenzációs leleplezése. — Újabb letartóztatás történt az államnyomdai sikkasztások ügyében. Új irányba terelődik a nyomozás. — Pénzügyminiszteri rendelet az aradi pénzügyigazgatósághoz a sikkasztó állami alkalmazottak vagyonának kinyomozásáról és lefoglalásáról.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az országos botrányra dagadt államnyomdai sikkasztások ügyében egyre szenzációsabb részletek kerülnek nyilvánosságra. A Monitorul Oficial helyiségeiben tartott újabb helyszíni szemle és a pénztárak felnyitása alkalmával Falcoianu pénzszekevényében több bizalmas levelet tartalmazó iratcsomót találtak, amelyek nyomán meglepetést keltő házkutatások és ugye lehet letartóztatások várhatók. A vizsgálat megállapította, hogy Falcoianu ez év decemberéig vette fel a fizetését, még pedig három különböző minőségben és pedig a Monitorul Oficialtól, a belügyminiszteriumtól és a Cassa de Credittől. Mindegyik más miniszterium terhére szült és így a csalást csak most derítették ki. Megállapítást nyert az is, hogy az öngyilkos Tomescunak az utolsó napokban már egy bani készpénze sem volt és öngyilkossága délutánján kétségbeesetten hajszolt ötvenezer lej kölcsönt, amit valószínűleg családjának akart hagyni. Tomescu pénztárában — mint már jelentettük — csak pár száz lej aprópénzt találtak, de ráakadtak egy kuszált feljegyzésre is, amelynek alapján kétségtelenül beigazolást nyert Zorleanu Elena asszony, a hivatalos lap egyik tisztviselőjének bűnössége is, aki váltót kapott Tomescutól, amely bizonyos szerelmi botrány fedezésére szolgált, de amelyet Tomescu öngyilkossága után fele részben leszámoltak. A rendőrség őrizetbe vette Zorleanu asszonyt és most annak a megállapítására indult meg a nyomozás, hogy a tisztviselő hogyan jutott a váltó birtokába és azt miért kapta.

Még ennél is érdekesebb szenzációt robbantottak ki a vizsgálóbírószághoz naponta tömegesen érkező feljelentések, amelyek az eddig felfedezett sikkasztásokon kívül mind újabb és újabb visszaéléseket hoznak a vizsgálóbírószághoz tudomására. A feljelentések ügyében megindult vizsgálat mára meglepő eredménnyel is járt, amennyiben több újabb őrizetbevétel történt. Ezek az újabb bünesetek azonban nem állnak összefüggésben az eddig felfedezett sikkasztásokkal és ezért a nyomozó hatóságok az újabb nyomozások eredményeit a vizsgálat érdekében a legnagyobb diszkréciával kezelik.

A vizsgálat mai kétségtelenül legnagyobb meglepetése azonban Vasile Daschievici bucaresti-i rendőrfelügyelő nyílt levele, amelyet mai számában a Dimineata közölt le s amelyben Daschievici azt a szenzációs kinyilatkoztatást teszi, hogy az öngyilkossá lett Tomescu igazgató szoros családi vonatkozásban állott és unokaöccse volt Tomescu hírhedt rablóvezérnek, akit tudvalevőleg ez év tavaszán lőttek le üldözés közben a csendőrök. Ugy lát-szik a vér nem tagadta meg magát — írja a vezérfelügyelő, — mert amíg az egyik Tomescu örök rettegésben, állig felfegyverkezve rabolta ki az eléje kerülő kereskedőket, addig a másik Tomescu hivatali állásában teljes biztonságban dézsmálgatta az államkasszát. Azonban a két bandita-rokon között mégis volt valami különbség, — állapítja meg Daschievici — mert amíg az utonálló Tomescu utolsó pillanatában úgy rendelkezett, hogy a Mihalache ismert parasztpárti vezértől a pójánai üdülőhelyen elrabolt zseborát feltétlenül szolgáltatassák vissza, addig unokaöccse emlékiratában már kevésbé tesz eleget a zsványbecsületnek és azt állítja, hogy a 40 milliót érvagyont — tisztességes uton szerezte.

A pénzügyminiszterium különben a sorozatos visszaélések megakadályozása végett erélyes hangú körrendeletet adott ki, amely ma már meg is érkezett az aradi pénzügyigazgatóságához. A szigorú rendelkezés így hangzik:

— Reméljük, hogy az újságokból tudomást szerzett a mult héten a Monitorul Oficial igazgatósági pénztáránál, a caracali XI. és a krajovai II. hadosztálynál elkövetett sikkasztásokról. A sikkasztások révén az állam tekintélyes összegekkel károsult, ezért szükséges, hogy a leghatásosabb és legsürgősebb intézkedések fogantosságot az azon célból, hogy a bűnösök ne folyamodhassanak különféle eljárásokhoz az állam pénzén szerzett vagyonuk elrejtéséhez, ami lehetetlenné tenné az állami pénztárakban talált deficit részleges vagy teljes fedezését.

Befejeződött a sakkverseny Bucarestiben

A félelmesen ketyegő versenyóra. — A kik partit vesztenek az órával szemben. Timisoarai sakkzó a verseny győztese. — Pillanatképek a versenyről.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) A Nemzeti Színházzal szemben, a Calea Victorián, a Sfatul Negustoresc helyiségében folyik az országos sakkverseny. Az előszobában egy ur áll, a verseny egyik rendezője és külön megkér minden látogatót, hogy teljes csendben nézze végig a versenyt, a legszivesebben mindenkiel levétetné a cipőjét hogy semmi zajt se okozzon. A következő teremben egy kerek kis asztalkára kiterített sakkasztal mellett már ott ül két versenyző. A látogatók körülállják az asztalt és olyan síri csend van a teremben hogy az asztalkára kitett versenyóra ketyegése tisztán hallatszik. Ez a versenyóra megérdemli, hogy külön is foglalkozzunk vele. Az órának két számlapja van és ha az egyik versenyző lépett egyet, megnyom egy kis gombot az óra felett és akkor az óra az ellenfél oldalán megy tovább. Ugyanis óránként tizenhat lépést kell tenni minden játékosnak és a versenyóra pontosan mutatja, hogy a hátralevő órából még mennyi ideig gondolkozhat a versenyző.

— Lássá ez az óra az, amí már nagyon sok versenyzőt megfosztott a nyereségtől, mondja az egyik versenyző, aki ma szabadnapos. Az, aki még nem edződött hozzá a sakkversenyekhez azt ez a folyton ketyegő óra szinte megőrjiti. Amikor én első ízben ültem egy ilyen félelmesen ketyegő óra mellett, szinte képtelen voltam a figyelmemet a sakkasztalra összpontosítanom, a királynőm volt vesztélyben és futólag már ki is dolgoztam egy nagyszerű mentőhuzást, persze hozzá kellett volna látnom, hogy az összes kombinációs lehetőségeket felállítsam. Azonban a félelmes ketyegés arra emlékeztetett, hogy megint eltelt tíz másodperc, megpróbáltam belehelyezni a problémába — nem ment, az a halk ketyegés szinte hipnotizált és ahelyett, hogy a bábokkal törődtem volna, szinte kimeredt szemekkel lestem a mutató vánszorgását. A most folyó sakkverseny alkalmával is ketten vesztettek idő-átlépés miatt. Többszörösen belemerültek a játékba, nem vették észre, hogy mulik az idő és aztán nem volt meg az óra alatt a tizenhat lépésük. A gyakorlott versenyzők ezen persze már túl vannak. A játék kezdetén — spórolnak. Mielőtt még az ellenfél hirtett volna, felállítják a különböző kombinációkat és azután akármivel lép az ellenfél, nekik már megvan az ellenlépésük és egy pillanat veszteség nélkül léphetnek. Az ilyen versenyző aztán a tizenhatodik lépése előtt rendszerint rendelkezik husz perc spórolt idővel. Ilyenkor aztán az ilyen versenyző szépen otthagyja a táblát, leül kényelmesen egy sarokba, rágyújt egy cigarettára és ott mégegyszer átgondolja a helyzetet. Így aztán lehet is nyerni.

Ujra odalépünk az asztalhoz, ahol a réma küzdelem folyik. A versenyzők mellett egy cédulán ott áll a nevük. Az egyik versenyző Mendelsohn volt, aki mint hivatalnok került

Ezekről a meggondolásokról indítva és ama értesülésre támaszkodva, hogy a bűnösök a lopott pénzt különböző városokban ingatlanokba fektették, bankoknál letétbe helyezték és magánosoknak kikölcsönözték; felkérjük, hogy megyéje területén alapos vizsgálatot folytasson le annak megállapítására, hogy az alább megnevezendő egyének ingatlanban vagy ingóságokban milyen vagyonnal rendelkeznek és utasítjuk, hogy ezt a talált vagyont rögtön helyezze zár alá és lassung hozzá inventálásához. Felhívjuk figyelmét arra, hogy a lehető leggyorsabban és legkomolyabban kell eljárnia. Értesítését a jelen körrendelet átvételétől számított öt nap alatt várjuk.

A körrendelet ezután felsorolja azokat, a kikre a rendelet vonatkozik: Falcoianu, a Monitorul Oficial vezérigazgatója, Tomescu közigazgatási igazgató és Petcu Joan Vasiliu pénztáros, Manea kapitány a krajovai hadosztálytól, Chiliman ezredes és Sinescu százados, végül pedig Ciupeanu és Vintila századosok a XI. hadosztálytól.

le Kolozsvárról pár évvel ezelőtt Bucarestibe és ma ez a fiatal ember a legjogosabb aspiránsa a bajnokság második helyének. Csak kevesen tudják róla, hogy magyar fiú. A másik teremben is versenyzők ülnek, az ajtó környékét ellepik a látogatók, a kíváncsiak és most szinte ijedten engednek utat egy urnak, aki áttöri magát a látogatók sorfalán. Félig lehunyva szemmel jön — mint egy alvajáró, me-rev lépésekkel megy a másik terembe, ott leül egy karosszékre és lehunyja a szemét. Ki ez? Mi van ezzel az emberrel. A sakkzó adia még aztán a magyarázatot.

— Ennek az urnak most van egy kis spórolt ideje, több mint tizenötpercet gyűjtött magának és most nyugodtan vonult a pályány percre, különben az urnaknak honfitársa, Bródy, a kolozsvári sakkzó, a másik aspiránsa a második helynek. Az első hely ugyanis már eldőlt. Holt bizonyos, hogy Tyroler timisoarai sakkzó lesz a bajnokság győztese.

Az előcsarnokban már valamivel élénkebb az élet. Az egyik versenyző már befejezte a meccset és most odakint körülveszik. A legérdekesebb ezeknél a sakkembereknél, hogy nekik nincs is szükségük a sakkasztalra, ha egy lépést el akarnak maguknak magyarázni.

— Tudja kérem, amikor gé hétről cé hatra mentem, akkor...

És így folyik egy hosszú beszélgetés, melyben minden második szó, a sakkzó titkos nyelvénak egy kifejezése. Most végre mivelünk is szóbaáll a mester:

— Rengeteg munkával jár egy ilyen sakkverseny, legalább három hónappal előbb már meg kell kezdeni a tréninget. Ez a tréning tulajdonképpen abban áll, hogy az ember az agyából minden egyebet, mint felesleges ballasztot kidob, ami nincs összefüggésben a sakkal. Én a tréninget úgy folytattam, hogy világmesterek sakkjátzmait analizáltam. Igen egyszerű módszer, felállítja az ember a sakkasztalt és lefolytatja a partit és minden lépésnél próbálja magyarázni magának, hogy a nagy világmester miért így lépett. És aztán az ember elindul a bucaresti-i sosszén és közben képzeletében végig folytatja a játékot, természetesen tábla nélkül.

Ma van az utolsó forduló. Véget ér a verseny. Este tizenegy órakor befejezik a versenyt, holnapra pedig kihirdetik a végső eredményt és kiosztják a díjakat.

Főnapló és leltár bélyegezve Sándor Ferenc papírüzletében Arad.

— Vád alá helyezik a panamázó agronómokat. Bucarestiből jelentik: A földművelésügyi miniszter Manolescu és Enacescu agronómok bűnösségét megállapította és ezért elmozdította őket Doljmegeye földművelésügyi-nek vezetésétől. Egyben az iratokat a bűnös eljárás megindítása végett átküldötte az ügyészséghez.

H I R E K.

Kétes dicsőség.

Csunya nők csunyasági versenye.

Emberök, akiknek a Gond fekete lovása nem áll a hátuk mögött, akik nem kénytelenek életerejüket apró semmiségekre fecsegni, azok sok mindenre ráérnek. Azoknak agyában jó adag komoly és komolytalan dolog megfér testvéri egyetértésben egymás mellett. És nem is baj, ha ezek néha egy-egy tréfás ötlettel kissé felderítik embertársaikat. Különösen az amerikaiak között vannak minden lehetséges és lehetetlen dologra kapható egyének. Hiába! A dollárok nagy száma kitűnő mankó mindenféle vállalkozáshoz, sőt, ha kell, még bátorságot is tud adni. Mert ahhoz csakugyan nemcsak tréfálkozó, csufondároskodó hajlam kell, hogy valaki versenybe szállítsa a — csunya nőket. Pedig egy csikágói amerikai volt olyan vakmerő és magas jutalmat tűzött ki a legtöbb szeplővel bíró nő részére. És akadtak pályázók. A díjat egy Fern Sahlberg nevű tizenhat esztendősen san-franciskói leány nyerte el. Az ő arcán van a legtöbb szeplő. Ő a „szeplő-királynő”. Arcképét közölték a legelőkelőbb amerikai lapok és azután sorra jöttek a tengeren innen újságok is. Fern Sahlberget a hírnév gyorsan tovasurranó szárnyaira vette és pettyegtetett arca együtt jelenik meg a legszébb filmszínészek szomszédságában. Kétes dicsőség, de Fern Sahlberg nem ijedt meg tőle. És a bibic-tojás arcú fiatal leány igazán érdemes a nagy pályadíjra. Nem a szeplők felülmulhatatlan sokaságáért. Hogy a tavasz korában lévő leány léte felvértezi tudja magát a nemtörődomség kemény páncéljával, a változhatatlanba való megnyugvás angyali érényével, hogy vállalta a megmosolygást, a gunyoros, csipkedő, élcelkedő, sértő megjegyzések bántó nyilait. És ő mindezt csak vállalt vonogatja és jókedvűen kacagja oda: Hát igen, én csunya vagyok, az én arcom tele van szeplőkkel. Nincs még egy ilyen arc Unio negyvenkilenc államában. Talán még azt is gondolja magában: Akinek pedig nem tetszik, ne nézzen rám. Ha pedig Fern Sahlberg lelkében az erkölcsi bátorságon kívül még más, hasonló jó tulajdonságok is vannak, bizony mondom: nagyon szeplős arcát sokan még szépek is fogják találni.

— Gyászmise I. Ferdinand királyért. Ma délelőtt 11 órakor, I. Ferdinand király halálának 40-ik napja alkalmából ünnepi istentisztelet volt az aradi görög keleti katedrálisban. A gyászmisén valamennyi katonai és polgári hatóság képviseltette magát. Suciú archimandrita celebrálta a misét, amely után rövid beszédben méltatta az elhunyt uralkodó érényeit. — Bucurestiből jelentik: Curtea de Argesben ma délelőtt, I. Ferdinand király elhalálzásának negyvenedik napján rekviem tartottak, amelyen Miron Cristea patriarcha, Pymen metropolita és hat püspök végezték az egyházi szertartásokat. A rekviemen résztvett a királyi család, Buzdugan semmitószéki elnök, régens, a kormány tagjai, a törvényhozó testületek elnökei, valamint számos előkelő közönység. A rekviem déli fél egyig tartott, majd a királyi család különvonaton elhagyta Curtea de Argest.

— A prefektus Bucurestiben. Georgescu János, Aradvármegye prefektusa és dr. Robu János volt főpolgármester hivatalos ügyök elintézése céljából ma este Bucurestibe utaztak.

— Bratianu miniszterelnök vadászata Arad megyében. Bratianu Ionel miniszterelnök, több bucaresti-i előkelő politikus és magánember társaságában vasárnap Aradra érkeztek és azonnal tovább megy a társaság Socodorra (Székudvarra), ahol vasárnap és hétfőn az ottani erdőségeken nagyszabású vadászatot fognak tartani. A két napos vadászatra több aradi vadász is hivatalos. A vadászatot Ciorgariu vadászati főfelügyelő rendezi.

Bizonytalanság az angol óceánrepülők körül.

(Az Aradi Közönség londoni tudósítójának távirata.) Hamilton kapitány és társainak részéről, amely tegnap indult el az óceán átréplésére, nem tudnak semmit. A gépet legutóbb Írország partjai felől látták; miután azonban utjára mindössze 43 órára való benzint vitt magával, ma kellett megérkeznie Ottavába. A tengeren azonban nagy viharokról szóló híreket kaptak az angol

hatóságok s erre utasították a rádióállomások, lépjenek összeköttetésbe az óceánjáró gőzösekkel felvilágosításokért. Később este a Westminster Gazette jelenté, hogy szikrátvíratot kaptak arról, hogy az óceánrepülők még utban vannak, de nem tudni, honnan küldték ezt a jelentésüket. Angliában nagy aggodalommal várják az óceánrepülőkről érkező híreket.

Betörés történt egy aradi vasutigazgatónál

A „becsületes” cselédleány, aki ravasz trükkel fosztotta ki volt gazdáját.

(Arad, szeptember 1.) Hadj Antal aradi vasutigazgató feljelentést tett a rendőrségen, hogy Strada Crisan (Karolina)-ucca 7. számú házában lévő lakásába betörték és onnan sokezer lej értékű ékszert és ruhaneműt loptak el. A rendőrség bevezette a nyomozást, amely ma délelőtt igen érdekes eredményre vezetett. A feljelentőnél szolgált hónapok óta Horváth Katalin szobaleány, aki tegnap rendes felmondási idő után eltávozott. A szobaleányt, aki szentleányfalvai lakos, senki sem gyanúsította; becsületes, megbízható leánynak bizonyult.

Ma délelőtt azonban ékszerüzleteket keresett fel, ahol különböző aranytárgyakat akart értékesíteni. A gyanús leányra felhívták a rendőrség figyelmét és a detektíveknek sikerült is Horváth Katalint előállítani, aki hamarosan beismerte, hogy a betörést ő követte el és úgy rendezte a dolgot, hogy mindenki azt gondolja, hogy a lakásban betörők jártak, akik álkulccsal hatoltak be. Letartóztatták és a lopott holmik egy részét megtalálták nála. Átkísérték az ügyészség fogházába.

— Községtanács választások Arad megyében. Tegnap két arad megyei községben tartottak községi választásokat. Paulis községben a liberális lista 347 szavazatot, a nemzeti-parasztpárt listája 286 szavazatot kapott. A községi bíró itt Rudeu Jovan lett. Sajtény községben is a liberális lista győzött. Itt a liberálisok 1128 szavazatot kaptak, míg a nemzeti-parasztpárt listája csak 139 szavazatot kapott. A községi bíró itt Coste Joan lett.

— Folyik a buzasegélykiosztás Arad megyében. A buzakiosztás az arad megyei légkárrosulat között állandóan tart. Ma 20 vagon buza érkezett az aradi prefektúrához, amely a buzát Dieci, Joia-mare, Josasel és Covasint községek között osztja el, ezenkívül pedig Cuvin községben három vagon buzát oszt ki a kárvalott lakosság között.

— Árvíz Lengyelországban. Varsóból jelentik: A lembergi és a sztaniszlau kormányzóságokban a hatalmas esőzések miatt a Dnyeszter, San és mellékfolyók kiaradtak és elöntötték a falvakat. A vasuti közlekedés megszakadt, Strij város egyes részei is víz alá kerültek. A vízbefutott emberek számát még nem állapították meg.

— Orkán pusztított Bucovinában. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt éjjel hatalmas orkán pusztított Bukovina északi részén. A Cernomák kiáradt és elöntötte Vuita városát, valamint számos falut. A lakosság a hegyekbe menekült. Több helyen az ár négy méter magasságba emelkedett. A termés teljesen elpusztult. Azt hiszik, hogy emberéletben is sok kár esett. Csernovíciből utászokat küldtek ki segítségül.

— Október elsején nyílnak meg az elemi iskolák. Bucurestiből jelentik: Inculet egészségügyi miniszter elnökletével tegnap összeült a gyermekparalízis elleni védekezés ügyében kiküldött bizottság, amely kimondotta, hogy az elemi iskolák megnyitását október elsejéig elhalasztja.

— Nyomdászsztrájk Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Tíz fővárosi nyomda munkásai sztrájkba léptek. Sztrájkolnak az Universal nyomdájának munkásai is, kivéve az előmunkásokat, akik sztrájk török igénybevételével rendkívül nagy nehézségek mellett teszik lehetővé a lap megjelenését. Az előmunkások naponta 20 órát is dolgoznak, csak hogy a lap megjelenhessen. A dolgozó nyomdászokat autókron szállítják haza lakásukra, nehogy inzultus érje őket a sztrájkolók részéről. Sztrájkba léptek a hatalmas Socec-nyomda, azonkívül az Universitar és a Cartea Romaneasca nyomdászai, valamint a kisebb nyomdák személyzetei is. Az üzemetek igen kellemetlenül érinti a sztrájk, mert az iskolakönyvek nyomtatása névén most van a legtöbb dolog. A sztrájkoló üzemek tulajdonosai a sztrájkotól távolálló nyomdáknak végeztetik el vállalt munkáikat.

— Községi orvosok kinevezése. Bucurestiből jelentik: A közegészségügyi miniszter dr. Wachter Erik lovri körorvost saját kérelmére hasonló beosztásba Nagyhalma gyára helyezte át. Sándor Mihály dr. nagyzerémi helyettes körorvost körorvossá nevezte ki és állásában megerősítette a miniszter. Ugyancsak megerősítette állásában dr. Muresanu Augustin lipovai kórházi főorvost is.

— Rablógyilkosság Bucovinában. Cernautiból jelentik: Megdöböntő, véres rablótámadás történt tegnap hajnalban Cernauti határában. Négy álarcos, állig felfegyverzett bandita a Pharlauti-uton, a hajnali derengésben megállásra kényszerített egy kocsit, amelyben Fuller József és Roll Nuhánné vidéki kereskedők és utóbbinak kisfia ült. Amikor a fenyegető felhívásra a kocsit megállították, a banditák felszólították Fuller kereskedőt, hogy kövesse őket egy közeli házba, hogy a nála lévő pénzt átadja nekik. Közben azonban, amíg a kereskedőt a banditák magukkal hurcolták, Rollné megőrizve lélekjelenlétét, a lovak közé csapott és így sikerült neki kimennek a banditák kezei közül. Rövidesen aztán több rendőrrel tért vissza, akik azonban minden kutatás dacára, semmit sem találtak a jelzett házban, ahová az asszony bementése szerint Fullert vitték. Már-már távozni akartak a rendőrök, amikor Rollné kisfia a padlásfeljárón vércseppeket fedezett fel. A rendőrök erre felnyomultak a padlásra, ahol vérbefagyva, holtan találtak rá a szerencsétlen kereskedőre, akit a banditák valószínűleg afeletti bosszúgukban gyilkoltak meg, mert mindössze 1700 lej találtak nála, míg a többi pénz a közben elmenekült Rollnénál volt. A rendőrség megindította a nyomozást a gyilkosok kézrekerítésére.

— Lopott egy cluji kiskoru gyárimunkás Aradon. Az aradi rendőrség ma tolvajlás miatt letartóztatta és az ügyészségre kísérte be P. N. cluji kolozsvári illetőségű gyári munkást, aki az elmúlt éjszaka egyik szobátársától ruhaneműket tulajdonított el. A rossz utra tért fiút a kiskoru bíróságának adták át.

Poloskairtást, parkettasuroolást vállal!
LOVASKÁROLY
Str. Oltuz 171. (Hlás-ucca). 45

— Felrobbant egy petróleumszállító hajó. Strassburgból jelentik: Lautenbureban el Elblin Ottó nevű részeg maitróz eldobott cigarettája felrobbantott egy tankhajót, amelyben kilencszáz tonna nyers petróleum volt. A hajó kapitánya, valamint huga, kisfiánya és a három főnyi személyzete csak életveszedej közepette menekülhetett, mert a pillanatok alatt szétömlő égő petróleum ellepte a felszínét is. A hajó alkatrészei száz méterre pültek a robbanás helyszínétől.

— Veszettmacskaharapás Aradon. Ma előtt megjelent Link Jakab aradi kárptos aradi városi fővosi hivatalban és bejelentte, hogy egy veszett macska megharapta. után az orvosi vizsgálat beigazolta állítását: város a cluji (kolozsvári) Pasteur intéze küldte el a megharapott kárptosmestert.

HONTALANOK

MALOT HECTOR híres regénye filmen.
Szombattól az APOLO MOZI.

Vasárnap d. e. 11-től filmfelvétel rendez az aradi
APOLLO mozi a korzón.

— A bécsi forradalom bűnösai. Bécsből jelentik: A bécsi községtanács, mint ismeretes, egy bizottságot küldött ki a július 15. és 16. zavargások megakadályozására. Ez a bizottság most befejezte munkáját és jelentésében, — amely persze távolról sem képes világosságot deríteni a történetekre, hiszen a rendőrség sem igen támogatta adatokkal ezt a munkát, — megállapítja, hogy a rendőrség több esetben bizony indokolatlanul lövöldözött a tömegre. Ennek következtében javasolja a bizottság, hogy a községtanács tiltakozzék a kormány ama eljárása ellen, amely lehetetlenné tette a parlamenti vizsgálatot ebben az ügyben és lehetetlenné teszi a bécsi népképviselői vizsgálatát is abban az irányban, hogy a rendőrség oka-e a vérengzésnek, amely esetben azt persze felelősségre is kellene vonni. Ezzel szemben a városi kisebbség azt indítványozta, hogy a községtanács fejezze ki elismerését és köszönetét a kormány és a rendőrség iránt, továbbá tiltakozzék a még most is folvó tömegláztások ellen. A többség ez utóbbi indítványt elvetette. A kisebbségi indítvány indokolása kifejti, hogy a városi villamosmunkások viselkedése egyenesen megdöbbentő volt a kritikus napokon és kiderült az is, hogy a köztársasági védőszövetség nem alkalmas a rend fentartására.

— Dr. Steiner József ügyvédi irodáját Strada Romanului (Zrínyi-ucca) 11. szám alatt megnyitotta.

— Fegy Gyssa, dr. Mensendieck-torna, fogyókúra és ritmikus tornakurzusai kisfiúk, kis- és nagyleányok részére a Bohus-palotában (I. kapu). Beiratások megkezdődtek.

— Beiratás a Marlanumba. A cluji (kolozsvári) Marianum róm. kat. leánynevelő intézet különböző tagozataira a beiratkozások a következő módon történnék. Elemi iskola: beiratás szept. 1—8 között. Tanítás kezdete szept. 15-én. Szükséges okmányok: születési, anyakönyvi kivonat és oltási bizonyítvány. — Női felsőkereskedelmi iskola: beiratás szept. 1—8 között, vidéki tanulók számára szept. 23—24. Javító vizsgálat szept. 20-án. Tanítás kezdete szept. 26-án. Felvételi vizsga nincs. Az I. osztályba szükséges beiratási okmányok: IV. oszt. abszolváló bizonyítvány, születési, anyakönyvi kivonat s újraoltási bizonyítvány. Leánygimnázium: beiratás szept. 1—8 között, vidéki tanulók számára szept. 23—24. Javító vizsgálat helybelieknek szept. 15-én, vidékieknek szept. 23-án. V. osztályos felvételi vizsgálat szept. 20-án. Tanítás kezdete szept. 26-án. I. osztályosoknak felvételi vizsgálatot nem kell tenniük. Az I. osztályba való felvételhez szükséges okmányok: születési anyakönyvi kivonat, újraoltási bizonyítvány és az állami tanfelügyelőtől láttamozott és megpecsételt IV. oszt. elemi iskolai bizonyítvány. — Érettebb leányok, kik nem óhajtanak további iskolai nevelésben részesülni, nyelvekben és háztartási ismeretekben továbbképzést nyerhetnek a Marianum háztartási tanfolyamán. Felvétel szeptember 1—8. között. Kezdet szeptember 26-án. — Az összes tagozatokkal kapcsolatban működő mintaszerű Internátus minden egyes érdeklődőnek prospektussal áll rendelkezésére. Általában minden tagozaton felvehető magyar nemzetiségű római katolikus, református, unitárius és ág. ev. vallású tanulók. Veni Sancte szeptember 25-én reggel 9 órakor. Az igazgatóság.

HONTALANOK
MALOT HECTOR híres regénye filmen.
Szombattól az APOLLOBAN.

Rádió-műsor.

Péntek, szeptember 2. Wlen—Grác. 16.15. Szórakoztató hangverseny. 20.05. Három egyfelvonásos. — Zagaráb. 22. Hangverseny. — Stuttgart. 20. Spanyol népdalok. — Róma. 20.10. Operettelőadás. — Prága. 20. Olasz operaest. — Pozsony. 22.20. Cigányzene. — Nápoly. 21. Dalest. — München. 21. A házi zenekar hangversenye. — Milano. 20.45. Hangverseny. — Lelpzig. 20.15. Régi és új népdalok. — Frankfurt a. M. 19.30. Operaelőadás. — Boroszló. 20.15. Siegfried Kary Elest orgonahangversenye. — Berlin. 20.30. Vidám dalok. Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.45. Az Opera kamarazenekarának hangversenye. 19. Vigáték-előadás. 21. Cigányzene.

Négy napja ég a moreni-i petróleumtelep.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) A moreni-i tűz már a negyedik napja tart és ereje állan-

dán nő. A tűz éjjel triási távolságokba bevilágít. Már eddig óriási károkat okozott a tűzvész.

Megnyilt a Népszövetség ülészaka.

Milyen ügyek kerülnek a nemzetek szövetsége elé — Titulescu külügyminiszter Genfben. — A magyar optások ügyét vasárnap tárgyalják.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának távirata.) A Népszövetség tanácsa mostani ülészakán elsősorban azokat a kérdéseket és azt a tevékenységet vitatja meg, amelyet június óta kifejtett. Az ülészak ideiglenes napirendjén több kérdés szerepel Danziggal kapcsolatban. A tanács ezután azokkal az óhajokkal is foglalkozik, amelyeket a különböző államok kormányai előterjesztettek. Letárgyalják így a brit kormány amaz óhaját, hogy állapítsák meg a versaillesi békeszerződés 190—192. cikkelyeinek hivatalos értelmezését. Ezek a cikkelyek azok, amelyek eltiltják, hogy Németország haditengerészeti anyagot küldjön. A Népszövetség a vámbanifák egységesítésének tanulmányozására szakértőbizottságot küldött ki, amely olyan rendszert dolgozott ki, amelynek alapján lehetséges, hogy az áruk elvámolása tekintetében egységesebb legyen a különböző államokban kövendő eljárás. Titulescu külügyminiszter tegnap hosszabb megbeszélést folytatott a népszövetségi tanács elnökével, továbbá Benes és Mihalokopulos görög külügyminiszterrel.

Görögország a megüresedett tanácsnagysági helyre Politiszt jelölte. Titulescu és Scialoja olasz delegátus holnap délelőtt találko-

Meggyilkoltak

egy német expedíciót Tibetben.

Filchner német tudós megrendő tragédiája.

(Az Aradi Közlöny londoni levelezőjétől). Pekingből jelenti a Times: Sikkimből érkező távirat szerint Nyugat-Szeccsuánban a lámák meggyilkoltak egy utazó társaságot, amely három vagy négy külföldiből állott. Ez év júniusában Nyugatkansuban egy misszionárius csoport azt a tanácsot kapta, hogy térjen vissza utjáról. Minthogy ez a misszionárius csoport nem tudta, hogy a partot keleti irányban elérheti-e, elhatározta, hogy Kelettibeten át megy Indiába. Amennyire erre a misszionárius csoportra visszaemlékeznek, a csoport egy angolból, egy amerikai-ból és egy német tudósból állott. A német tudóst Filchnernek hívták. Erről a csoportról elutazása óta semmit sem hallottak és attól tartanak, hogy a gyilkosságnak a társaság tagjai az áldozatai.

Filchner Vilmos tibeti expedíciójának meggyilkolásáról újabb a következőket jelentik: Filchner német utazó Virgil Plomore amerikai misszionárius és egy ismeretlen angol misszionárius társaságában júliusban Nyugat-Kansuban tartózkodott. Itt azt a tanácsot kapta, hogy a kínai zavargásokra s az idegen-nyületre való tekintettel vonuljon vissza Kína belső részeibe. Mivel a társaság nem tudta, hogy keleti irányban hogyan érheti el a partot, elhatározta, hogy Kelettibeten át Indiába megy. Azóta az expedícióról semmiféle hír nem érkezett. Szecsuan tartomány, ahol Filchner és társait a benszülöttek megölték, a világ legmagasabb fensikje. A hegyek legkisebbje is négyezer méter magas és délfele hét-nyolcezer méterre emelkednek. A völgyek átlag ötezer méter magasságban húzódnak.

Filchner egyike volt a legképzettebb és legmerészebb kutatóknak, aki „Északkelet-Tibet és a Macsu rejtelmek” című háromkötetes

nak. Ettől a megbeszéléstől függ, hogy Titulescu elutazik-e Rómába. A magyar optások ügye valószínűleg vasárnap kerül a Népszövetség elé. Magyar körök ezt az ügyet a Népszövetség plenáris ülése elé akarják juttatni, amely szeptember 5-én veszi kezdetét.

Az angol delegáció Chamberlainnal és lord Cecil helyettesítő Onslowval, valamint a többi tagokkal ma reggel megérkezett. A tanácsülésről kiszivárgott hírek szerint a lengyelek indítványozták, hogy Danzig kérdését vegyék le napirendről. A tanács úgy határozott, hogy a danzig munióraktárról szóló indítványt külön bizottsághoz utalja, ellenben a hadihajók kikötési jogának kérdését a mostani ülészakon tárgyalja le. Ma délután a hivatalos ülések delegációinak vezetői magánjellegű tanácskozásokat folytattak. Az első nyilvános ülés holnap délelőtt feltizenegykor kezdődik.

A népszövetségi palota üvegtermében ma délelőtt tizenegy órakor nyitották meg a tanács ülészakát, a nyilvánosság kizárásával. A tárgy a napirend megállapítása volt. Mindenek előtt a pénzügyi s gazdasági kérdésekkel foglalkoznak. Elsősorban a Népszövetség költségvetését tárgyalják le.

munkájában írta meg régebbi utjának eredményeit. Filchner 1877-ben született Münchenben, szolgálatonkívüli százados és a királyi egyetem disz doktora volt. Mint a nagyvezérkar tagja, beutazta Oroszországot, a Balkánt és Kis-Ázsiát. 1900-ban tette meg híres útját Pamiron át, 1903-ban a német kínai-tibeti expedíciót, 1913-ban pedig megállapodott Amundsennel, hogy résztvesz az északsarki expedícióban, de ennek a kötelezettségének a háború kitörése miatt már nem tehetett eleget.

Ha látni akarja magát filmen,
jőjjön el
vasárnap a déli korzóra!

Szabadonengedték

a fogolyszöktetéssel vádolt aradi rendőrt.

A zsaroló áluságirót az ügyészség fogházába szállították.

(Arad, szeptember 1.) Friedmann Izidor, a letartóztatott aradi álhírlapíró ügyében az aradi államrendőrség teljesen befejezte a nyomozást. Kiderült, hogy az álszerkesztő Aradon is számos kereskedőt és magánembert károsított meg. Ezeket kívül számos zsarolási kísérletet hajtott végre. Az oradea-marei (várad) szökése ügyében is kihallgatta a rendőrség. Friedmann eleinte azt állította, hogy ő nem akart megszökni, hanem az állomáson lévő nagy tolongásban eltévedt a rendőr mellől, akit sokáig keresett, de nem tudott ráakadni. Igna János rendőr vallomása ezzel szemben az volt, hogy Friedmann félreeső helyre kísérté, az ajtó előtt hosszabb ideig várakozott végre kiderült, hogy a szélhámos az uccára nyúló ablakon keresztül megszökött. A rendőrt, mint ismeretes, akkoriban letartóztatták, mert az volt a gyanú, hogy elősegítette Friedmann szökését. Ma azonban beismerte a letartóztatott álhírlapíró, hogy Igna rendőr vallomása teljes egészében megfelel a valóságnak, tényleg egy észrevétlen pillanatban szökött el a rendőrtől. A vallomás alapján Igna Jánost ma szabadon bocsátották az ügyészség fogházából. Friedmann pedig átszállították a törvényszékre.

Halló! ! ! Halló!

Kérem vegye tudomásul hogy
HARRY Lya Mara Veres
Liedtke Ernő

a Nevető tücsök

világ slágerben az Urániában

Tartásdíj jár az elvált férjnek — Amerikában

Erdekes mozgalom indult meg az amerikai nők között a férj tartásdíj ellen.

(Az Aradi Közlöny chicagói levelezőjétől.) A válópörök terén Amerika kétségen kívül vezet minden más országgal szemben, bár utóbbi esztendőben a gazdag amerikaiak ugyancsak sok dolgot adnak a párisi bíróságoknak, egyrészt, mivel a francia fővárosban sokkal könnyebb a válás, mint bárhol az egész Unióban, másrészt, ugyan hol lehetne kellemesebben eltölteni azt a pár hetet máshol, mint „gay Pa-rey“-ban, ahogy az amerikai „sieng“ a világ fővárosát nevezi.

Amerika mind a 48 államában más és más ként rendelkezik a törvény a válásokat illetőleg és egyik helyen könnyebb, másik államban, ahol még szigorú, puritán felfogás uralkodik, nehezebb vagy szinte a lehetetlenséggel határos a válás. Mindenesetre azonban egy dologban teljesen eredeti az amerikai rendszer, nevezetesen nem csupán nő, hanem a férfi is igényelhet tartásdíjat.

Bármennyire furcsán hangozzék is, de valóban úgy van, hogy rengeteg elvált asszony fizet ex-férjének tartásdíjat. Lehetetlenül lehetetlenebb indokok alapján ítéli meg a bíró az „alimony“-t, amely ha csupán egyes számban kerülne kifizetésre, még csak valahogy elviselhető lenne. De minthogy a nagystülösök hazájában a válás is nagyban megy, akad bizony akárhányszor aránylag fiatal menyecske, aki már a negyedik vagy ötödik férjjel kísérli megtalálni az igazi boldogságot, hasonlóan nem ritka az olyan férfi sem, aki ötször lépett oltár elé, kimondani a boldogító ágent.

Szóval gyakori válásnál, az ügyvédi költségeken kívül még a többszörösen fizetendő tartásdíj is igen kellemetlen dolog és ez értekte meg sok Hymen-káncit szétszakított egyénben a tömörítés gondolatát. Így jött létre a „Le a tartásdíjjal“ nevű egyesület, mely az elmúlt napokban tartotta meg alakulását Chicago egyik igen látogatott vendéglőjében.

Az alakuló ülésre nagy számmal vonultak fel a társadalom legkülönbözőbb rétegeinek mindkét nembeli tagjai. Előkelő társaságbeli hölgyektől kezdve mosónőig és értelmiségi pályán működő férfiaktól a rakodó munkásig képviselve minden rendű és rangú társadalmi réteg. Az elnöki állásra legérdemesebb egyént, aki már régen és elkeseredetten harcol e, szerinte, barbár szokás ellen, egyelőre sajnos, nem lehetett e tisztségre megválasztani, mivel jelenleg elváltasszonyok következtében mártírságot szenved, vagyis egyszerűbben szólva, jelenleg tartásdíj nemfizetése miatt a börtönben ül, Illinois államnak ugyanis olyan szigorú törvényei vannak, hogyha a tartásdíj fizetésére kötelezett egyén, akárcsak egy részlettel is elmarad, a volt élettárs máris kérheti le tartásdíját, amivel a nyájaskodó ex-házastársak gyakran élni is szoktak. Csak nemrégiben történt meg az a tragikomikus eset, hogy a 127-ik chicagói tüzérezred egyik épen gyakorlatot vezető kapitányát, ütegtől vittek el a rendőrök a dutyiba, minthogy bőszt volt felesége egy pár napos fizetését késedelemért így állt bosszút. A katonaság itt ugyanis nem élvez immunitást a polgári hatóságok rendelkezéseivel szemben és így kiméletlenül hajtják végre a bírój parancsot, még a hadsereg által használt területeken, vagyis kaszányákon, erődökön belül is.

A gyűlésen elkeseredett beszédek hangoztak el a ma érvényben levő tartásdíj-törvény ellen. A szónokok egyike, akinek igen nagy tapasztalatai lehetnek a válások terén, számos példával világította meg, hogy tartásdíjnak megítélésére rendszerint két körülménytől függ. Nevezetesen az áldozat indolenciája az egyik ok, mert ha elmarad akár elfoglaltsága, akár másokból a tárgyalásról, úgy azt a másik fél könnyen kihasználhatja, másrészt függ egy ravasz, jó ügyvédől, aki tanukkal és körülmények preparálásával ki tudja harcolni a tartásdíj megítélését.

Nagy feltűnést keltett egy fiatal asszonyka felszólalása, aki karján apró gyermekével lépett a pódiumra és keservesen panaszkodott a „sorstársainak“, hogy ő, aki maga és két apró gyermeke részére nehéz munkával keresi meg

a mindennapi kenyerét, kénytelen erős, egészséges, munkakerülő volt férjének, aki közben más nővel állt össze, heti 18 dollárt fizetni és így 30 dolláros heti keresetéből csupán 12 dollár marad maga és gyermekei számára. Élénk derűtséget keltett egy „hobó“ fejtegetése, aki mint mondá, hobóságánál (csavargó, munkakerülő) fogva gyűlöli és megvet minden társadalmi berendezkedést, természetesen elsősorban a munkát. Már most ő, aki nem szeret dolgozni saját fentartásáért, milyen jogon kényszeríthető egy rá nézve immár teljesen idegen egyén eltartására.

A felszólalások eredménye az volt, hogy megalakítják a tartásdíj eltörzése ellen küzdő

Uj gyilkossággal vádolják Reinitz Jakabot

Az aiudi (nagyenyedi) fegyház lakója megint bíróság elé áll. — Reinitz Jakab levele a fegyházból egy oradeai (váradi) ügyvédhez.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójától.) Reinitz Jakab, akinek neve annakidején az egész világsajtót bejárta és aki most a nagyenyedi fegyházban tölti életfogytiglani büntetését, róvidesen megint az érdeklődés középpontjába fog kerülni. Szeptember 20-án lesz ugyanis a szatmári törvényszéken a Rozmaringyilkosság ügyének fő tárgyalása, amelyben az elítélt Reinitz is vádlott. Ez a gyilkosság még 1924. nyarán történt Nagy-károly közelében. A vádirat szerint odacsalták Rozmaringot a dinnyeföldre és eltették láb alól. A nyomozó hatóságok annak idején elfogták a dinnyecsöszit és két másik fiatalembert. Később a csösz felakasztotta magát, a két fiú pedig átszökött Magyarországra, ahol elfogták őket. A magyar bíróság felmentette a fiukat a gyilkosság vádjá alól.

A szeptember 20-iki szatmári fő tárgyaláson Reinitzot fogják felelősségre vonni ebben az

Erdekességek

a baseli cionistakongresszuson.

Nagy előkészületek között kezdődik meg a nagygyűlés. — A kongresszus pompázó külső képe.

(Az Aradi Közlöny svájci levelezőjétől.) Kedden este 8 órakor nyílt meg Bazelben a XV. cionista világkongresszus, ünnepélyes keretek között, Leon Motzkin elnöklése mellett. A bázeli mintavásár központi csarnokát, amely a két hétig tartó kongresszus színhelye, zsufolásig megtöltötte a megjelentek serege. A kongresszusi napokat azonban augusztus 26-tól lehet már számítani, amikor is a nagy intézőbizottság ülésezett. Az előcsatározások természetesen még korábban kezdődtek el és a habituék már egy héttel ezelőtt megjelentek Bazel uccáin. Megjöttek napokkal előbb az újságírók is, akik szintén nagy apparátussal feküdtek neki a nevezetes esemény sorozatnak.

Az igazi kongresszusi élet, akár csak a parlamentben, itt is a folyosókon zajlik. Fel-tűnést keltenek a palesztinai delegátusok, akik barnára sült arccal, hallgatagon bolyonganak a zsvaj közepette. A kongresszusi termék pompásan vannak feldisztve. Szőnyegek, virágok, pálmák teszik szinessé a képet, ami nagyobbára a női résztvevők buzgalmanak köszönhető. Nagy a vitazaj. Az egyik sarokban a poalé-cionisták tárgyalnak, a másikban a mizrachisták vitatkoznak. Az elnöki asztal mögött két fényzőn öleli körül Herzl arcké-

A válni akarók figyelmébe!!!

Még ma megnézhetik az aradi

APOLLOBAN
Nevető férj

cimű szenzációs filmet.

Az előad. 5, 7, 10-kor. Mérs. helyárak

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 1/2 és este 9 órakor

ARTATLAN ZSUZI

A hasonló című operetta után, pazar rendezés. Főszerepben: Lilian Harvey és Will Fritsch.

Vasárnaptól: Várkonyi Mihály.

Jön! **BEN-HUR**, világfilm.

Szép idő esetén az esti előadások a kerthelyiségben.

egyesületet, amelynek elnökévé dr. A. Curtney fogorvost választották meg. És most az egyesület neves jogászok és megértő illinois állam belső törvényhozók segítségével reméli, hogy megváltoztathatja a válási törvény eme „sötét, középkori“ szakaszát.

ügyben. Reinitz Jakab a nagyenyedi fegyházból levelet írt dr. Borgida szatmári és dr. Simonca oradeai ügyvédnek és kérte a két ügyvédet, hogy vállalják el a védelmét. Reinitz Jakab levelében többek között a következőket írja dr. Simonca György nek:

— A jó Isten nem fog elhagyni engem és nem fogja engedni, hogy egy embert eltemessenek. Reinitz még most is hangoztatja ártatlanságát és bizik benne, hogy sikerül a tárgyalás kapcsán ügyében az urafeivételt kieszközölni.

Különben Reinitznek a tragikuma most az, hogy életfogytiglani elítélés mellett is még egyszer újra bíróság elé kell állania, amelynek esetleges újabb ítélete sem súlyosbíthatja nagyor Reinitz helyzetét, legfeljebb életfogytiglani kényeszmunkára küldik.

De Reinitz még mindig remél.

pét. Herz és Bazel együvé tartozó fogalom annak ellenére, hogy Herzl Budapesten született és életének legnagyobb részét Bécsben töltötte. A bázelieknek még ma is élénk emlékében él Herzl és az idegenvezető most rámutat a „Drei Könige“ szálló erkélyére, mondván: „Lásza, ott fényképezték le Herzl-t és ez a fénykép már számtalan példányban van elterjedve a világon.“

Az évek során megváltozott a kongresszusi arcok képe is. Az első kongresszuson a delegátusok többsége 20—30 évesekből állott. Ma fordított a helyzet. A fiatalok kisebbségbe kerülnek, csak a kórus maradt ifjú most is. Megjöttek persze a kongresszusi „fecskek“ is, akik nem maradnak el egyetlen ilyen alkalomról sem. Itt van az a hölgy, aki minden kongresszuson fekete ruhában jelenik meg és senki sem tudja, kicsoda, mert nem érintkezik senkivel. Megjött az a prágai festő is, aki gyalog szokta megtenni az utat. Itt van mindenki már és a kongresszusi napok programja ünnepélyes komolysággal pereg le az összegyűlteknél.

2-án, Urániában kettős
pénteken Urániában műsor

Istenek, emberek, állatok.

Gyönyörű indiai tört. 7 felv.

Főszereplők:

Ellen Kürty és Mészáros Gyula

Korista leány.

Szerelmi regény.

8 felv.

Főszerepben:

BETTY COMPSON.

Előadások kezd. 5, 7 és 10-kor

— Tót színházak bojkottja. Prágából jelentik: A pozsonyi tót Nemzeti Színház vezetősége elhatározta, hogy a csehellenes magyar propaganda elleni tiltakozásul bojkottálni fogja a magyar irodalmat. Néhány kiadvány kivételével egyetlen magyar darabot sem fog színház előadni. A színház felszólította a kassai tót színházat is, tegye magáévá ezt a bojkottot.

KÖZGAZDASÁG.

Uj határidőt kérnek az aradi kereskedők.

Lejárt az üzleti könyvek lebélyegzésére kitűzött idő.

(Arad, szeptember 1.) Az aradi pénzügyigazgatóságon tegnap volt az üzleti könyvek lebélyegzésének utolsó határnapja. Bár a pénzügyminiszter több ízben adott haladékot a lebélyegzésre, Aradon mégis igen sok kereskedő és iparos akadt, akik csak az utolsó pillanatban tettek eleget eme kötelezettségüknek. A tegnapi nap folyamán valóságos népvándorlás indult meg a pénzügyi palotába, amelynek első emeletét egészen megtöltötték az izgatottan várakozó kereskedők és iparosok, akik hónaljuk alatt szorongatták a lebélyegzés végett hozott üzleti könyveiket. Természetes, — mint az különben ilyenkor szokás is, — hangos vita folyt arról, vajjon mire kötelező az üzleti könyvek vezetése? Ez a merőben céltalan vita aztán azt eredményezte, hogy több kiskereskedő és kisiparos nagy siránkozás közben eltávozott és magával vitte a lebélyegzetlen hagyott üzleti könyveit, amelyekért pedig drága pénzeket adott ki, noha

a pénzügyigazgatóság több ízben is közölte, hogy kik azok a kereskedők, illetve iparosok, akiknek az új bélyegtörvény értelmében nem kell üzleti könyvet vezetniük. Igen sokan vannak azonban olyanok is, akikre bizony a torlódás miatt már nem kerülhetett sor és így hibájukon kívül kerültek abba a kényes helyzetbe, hogy súlyos bírságot rónak rájuk, amiért a törvény rendelkezésének idejében nem tettek eleget. Ezeknek a kereskedőknek és iparosoknak az érdekében aztán most akciót indított az aradi kereskedelmi és iparkamara vezetősége, amely ma táviratilag kérte a pénzügyminiszteriumtól, hogy a lebélyegzési határidőt legalább még egy héttel hosszabbítsa meg. Illetékes helyen azonban nem tartják valószínűnek, hogy ennek az intervenciónak sikere is lesz, miután Nicolaeu pénzügyigazgató a saját hatáskörében legutóbb egy teljes hónappal hosszabbította meg az üzleti könyvek lebélyegzésének határidejét.

Zürichben 3.215 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 1.)
 Kifizetések: Berlin 38.75, Amsterdam 6535, Newyork 162.50, London 791.50, Páris 6.39, Milánó 8.91, Prága 4.83, Budapest 28.52.50, Zágráb 2.86, Bécs 22.95, Zürich 31.40. Áru: márká 38.50, dollár 161, angol font 780, francia frank 6.50, olasz líra 9.00, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23.10, svájci frank 31. Pénz: márká 38, dollár 159, angol font 770, francia frank 6.20, olasz líra 8.50, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.70, osztrák schilling 22.90, svájci frank 30.55.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 1.)
 Berlin 123.40, Amsterdam 207.80, Newyork 518.62.50, London 2521.50, Páris 20.33.50, Milánó 28.24, Prága 1537, Budapest 9077.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 321, Varsó 58, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 1.)
 Berlin 123.39, Amsterdam 207.80, Newyork 518.70, London 2521.62.50, Páris 20.33.50, Milánó 28.23.75, Prága 15.37 Budapest 90.77.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 321.50, Varsó 58, Bécs 73.12.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat (Szept. hó 1.)
 Kifizetések: Páris 6.57, Berlin 38.65, London 788.50, Newyork 162, Milánó 884, Zürich 31.32.50, Prága 4.81, Bécs 22.85. Valuták: napoleon 6.52, német márká 38.50, leva 1.25, török líra 81, angol font 788, francia frank 6.45, svájci frank 31.50, olasz líra 9.05, drachma 2.10, dinár 2.93, dollár 160.50, lengyel márká 18.25, osztrák schilling 23.10, magyar pengő 28.50, cseh korona 4.84.

— Petróleumvállalatok kártalanítása. Bucurestiből jelentik: Az ipari és kereskedelemügyi miniszter a Steua Romaniei vállalattal két egyezményt kötött, még pedig a vállalatban résztvevő német csoport részvényeinek likvidálásáról, valamint a vállalatnak járó háborús kártalanításról.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
 Cenzura Prefectura Judetului.

Művészet.

* Az aradi színház műsora. Szombat este: Monna Vanna. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap délután: Vasgyáros. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap este: Hamlet. (Reinhardt rendezésében.) Beregi Oszkár felléptével.

* Boross és Kökény jön. Mindenki saját magának ellensége, ha nem hallgatja meg Boross Géza és Kökény Ilona társulatának vendégjátékait, amelyek szeptember 5., 6., 7. és 8-án tartatnak meg, mindennap teljesen új műsorral. A társulat ma kezd meg vendég szereplését Timisoarán (Temesváron) és a három hirdetett előadásra a jegyek már teljesen elfogytak. Az aradi téli színház pénztára ma kezd meg a jegyek árusítását. Az igazgatóság, dacára a magas fellépti díjaknak, az előadásokat rendes helyárrakkal tartja meg. Jegyek kaphatók a téli színház pénztáránál.

* Békefi—Szalay zeneintézetben, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 7., II. em., a tanítás megkezdődött. Beiratások egész nap esz-közölhetők.

* Az aradi színházi iroda hírel. Európai szenzáció volt Shakespeare Hamlet-jének Reinhardt elgondolásában való szüretéhezása és valószínű forrongást idézett elő a földkerekség majd minden jelentős színpadán. Beregi Oszkár a címszerepben most éri el az aradi állomását a „frakkos Hamlet”. Beregi Oszkár számára az aradi színpad forró sikerek emlékével van telve s így érthető, hogy rendkívüli ambícióval rendez a darabot, természetesen Reinhardt elgondolásában. Partnerei az aradi dráma együttes kiválóságai: Fekete Irén, Mészáros, Győző, Olasz, Hetényi, Borovszky, Kun, Kallós és Földes Mihály. — Maeterlinck, a Nobel-díjjal koszorúzott költő világhírű első sorban Monna Vanna című darabjának köszönheti, amely diadalmasan járta be a világ minden színpadát. A darab főszerepét, Prinzi-vallat Beregi Oszkár játssza, partnere Fekete Irén. A többi fontos szerepeket Olasz, Földes M. és Kallós alakítják. — Vasárnap délután

Ohnet nemes romantikájú Vasgyarosa kerül színre, olcsó helyárrakkal, Beregivel.

* A Nyugat szeptember 1-i száma új magyar regény közlését kezdi meg. A regény címe Tenyerek és öklök, írója a nagytehetségű Sfnkó Ervin, akinek egy másik regényével (Egidius utrakelése), melyet szintén a Nyugat közölt nemrég, már komoly irodalmi sikere volt. A szám szépirodalmi részében három érdekes novellát ad Gömöri Jenő, Keleti Márton és Németh Károly tollából, a fiatal költőnemzedéket pedig ezuttal Aszlányi Károly, Mollinár Gizella és Pákozdy Ferenc képviselik. Két nagyobb kritikai tanulmány Babits új regényével és Kassák költészetével foglalkozik; előbbit Ignotus, utóbbit Komlós Aladár írta. Kosztolányi Dezső és Németh László új magyar könyvekről írtak cikkeket, francia könyvekről M. Pogány Béla, Kina forradalmi lírájáról Sinkó Ervin elmélkedik, Barta Lajos pedig egy, a Távol-Kelet világháborújáról megjelent könyvről ad beszámolót. Negyedévi előfizetés 250 lei. Főbizományos: Pallas könyv- és lapterjesztő vállalat, Cluj, Strada I. Ratin A.

SPORT

O Magyar vívók fölényes győzelme. Vichyből jelentik: Az európai kardvívóbajnokság végső eredménye szerint — miután Petschauer a kezén megsérült és visszalépett — Gombos nyerte meg a bajnokságot, 8 győzelemmel. A második Terstyánszky lett, harmadik Glykais, mindhárman magyarok. Biri (Olaszország) a negyedik lett.

O Német uszó amerikai győzelme. New-Yorkból jelentik: Vierkötter köini uszóbajnok 11 óra 42 perc és 12 másodperc alatt első lett a torontoi marathonuszásban és ezzel megnyerte a 30.000 dolláros díjat. A győzelem után aránylag frissen szállt ki a vízből.

O A diákolimpiász kardbajnoksága. Rómából jelentik: A római diákolimpiászban a kardversenyben az olasz csapat győzött, a magyar csapat két ponttal a második, a franciák egy ponttal harmadik lett.

O A bolognai vízipóló-bajnokság. Bolognából jelentik: Az európai uszóbajnokságok vízipóló-küzdelmeiben holnap Magyarország Belgiummal, Franciaország Ausztriaiával és Svédországgal Csehszlovákiával mérkőzik.

NYILTÉR.

E rovat alatt közléseket nem vállalunk felelősséget.
 ÉRTESÍTÉS.

Ugy a n. é. közönség, mint ismerőseim szíves tudomására adom, hogy a Str. Consistoriului 50. (Battány-ucca és a Szt. János szoborral szemben) számú saját házamban levő teljesen modernül berendezett

vendéglőt és éttermet

szombaton este ünnepélyesen megnyitom. Állandóan izletes hideg és meleg ételek, kiváló hegyválti borok kaphatók pontos kiszolgálás mellett szolid polgári árakért. Szíves pártfogást kér:
 10433 HORVÁTH GÁBOR.

Bőrület megnyitás!

Értesítem a mélyen tisztelt vevőimet és ismerőseimet, hogy a Str. Brancovici (Lázár Vilmos-ucca) 3. szám alatt bőrületet nyitottam. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel:

Kalász János és fia
 bőrkereskedők.

Megérkeztek

az új kelm és Goblen párnák és terítők.
 Párna montrozás. özv. Világ Gézané, Str. Me-Szives pártfogást kér: 10433

Mielőtt kályhaszükségletét beszerezné tekintse meg ahol „PUCHER” cserépkályhák rakfáramat Arad, Bul. Reg. Ferd 63/65 (Dengli-ház), és takaréktűzhelyek leszállított áron szerezhetők be. Átrakások, javítások, falburkolások és minden a szakmába vágó dolgok a legpontosabban végeztetnek. Szíves pártfogást kér: SZERB ANTAL kályhásmeister

Mész, cement,

faszén, osomagolt faszén, kátrány-papír, aprított tűzifa

leszállított áron
 Kneffel Károly és fia cégnél.

STEINER leányinternátus

felvesz még egy pár leánykát. Céltudatos nevelés, családias otthon, szakzszerű oktatás, kitérő ellátás. Magántanulókat bel- és külföldi vizsgákra teljes anyagi garancia mellett készít elő. Prospektust küld:

STEINER Internatul p. fete evrei,
 Arad, Strada Popa J. Russu 3.

Csa 100 négyzetméter területű

betonozott helyiség,

beszerelt stélyezett transzmissiókkal, iparáram vezetékekkel, ipartűzsemnek rendkívül alkalmas, olcsó házber mellett,

Strada T. Vladimirescu (volt Dobó-ucca) 11. KIADÓ. 10433

Keresünk német-magyar gép- és gyorsíró nagy gyakorlattal

Írásbeli ajánlatok referenciával:

Steiner építész

Arad, Str. Groceanu (Perényi-u) 5.

Harisnyák,

szvetterek, kötött árak nagy választékban, olcsó áron

Weisz és Benjamin-cégnél

Őszi és téli, női és gyermekfelöltő és kabát újdonságok megérkeztek:

Női felöltők 1000, gyermekkabátok 600, szövotrúhák 650 lejtől kezdve. Kérném árnyékosítást vétel kényeszer nélkül megtekinteni és személyesen meggyőződni utólagos lehetetlen versenyképességéről. Angol és francia szalonok.

Juliu PLESZ Gyula

központi női és gyermekruha nagyruháza ARAD, Str. Colonel Piriel No. 5., a színház hátsó bejáratával szemben. Tessék a címet jól megjegyezni!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóíz hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 3 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélveggel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok, levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

FÜGGETLEN, fiatal, elvált asszony önzetlen barátságát keresi díszkrét, korrekt uriembernek. Levelet „Jó palítás” felírára kérem az Aradi Közlöny kiadó-jába leadni. 4634

ALKALMAZÁS.

KIFUTÓFIU, kisebb munkáslányok és csomagoló-lányok felvételnek. Ingusz dobozgyár. 4628

ÜGYES kézilány felvétetik. Krammer Rózi kalapszalonn Bohus-palota. 4622

HÁZVEZETŐNŐI állást keres intelligens, komoly, megbízható nő. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4627

VIZSGÁZOTT GÉPÉSZ fűrészgárban, vagy más üzennél állást keres. Vasile mecanic Cluj. Str. Dragalina 28. 4633

ÜGYES mindenféle főzőnőt keresek azonnalra. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4644

HÁZMESTERPÁR felvétetik Str. Take Jonescu (Sárosi-ucca) 1. 4650

CIPÉSZ szakember üzletvezetőnek ajánlkozik. Cím az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 4645

ÜGYES kiszolgáló leány felvétetik Weisz és Benjamin cég. 4652

NÉMET és magyar levelező, aki könyveléshez ért, felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 4658

GÉPIRÓNÓ irodai gyakorlattal október 1-re állást változtatna. Cimeket Rudolf Mossehoz. 10433

LAKÁS.

GARZON LAKÁS, 2 szoba, elő- és fürdőszobával kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4500

EGY szép uccai szobás lakás, mellékhelyiségekkel; butorral, villanyvilágítással eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4638

ELEGÁNSAN, butorozott különbejárati szoba azonnal kiadó. Str. Simeon Balint 13. szám. 4641

VÉTEL ÉS ELADÁS.

AMERIKAI díltárból készült nagyon szép stílusú könyvszekrény eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4632

FÉRFI TÉLIKABÁTOK, férfi öltönyök, női és férfi bundák, sznyegek, asztalok, székek, hintaszékek, íróasztalok, ebédlő butor, könyvszekrények, szalonok, antik butorok, lenvászon női ingek, asztalműk, storek, függönyök, gyermekkoscsik, virágállvány, női nyereg, porcellánok, virágállvány, fotelok, irodai szekrények, utazó bőröndök, vitrintárgyak, stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. lobb. 1000

ZSUPSZALMÁT veszek. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4640

ELADÓ két lóra való szerszám és egy hintó. Megtekinthető Str. Dorobantilor 14. (Urbán Iván-ucca.) 4629

SZALMAPRÉST keresek megvételre. Str. Eminescu 15. 4639

BUTORLERAKATBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlők, hálószobák, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 8 és Str. Molse Nicoara (Petőfi-u.) 9. 3989

FARAGOTT tölgy hálószoba 10.000 lejtért sürgősen eladó. Rozgonyi szállítónál. Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér.) 4593

SERTÉSKANOK, legelsőrendű fajmangolica Mezőhegyesről importált, többszörösen kitüntetett, köztenyésztésre alkalmas Hámory gazdaság Str. Eminescu 5. szám. 4649

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 500

Új zongorát és pianinót

olcsón kaphat MELIS NÉL Pista Av. Ianou 31. (Raktár) 4620

Ha közszükséglet,

alkalmi vagy ajándéktárgyakat mérsékelt áron óhajt beszerezni, keressék fel

Salgóné bizományi helyiségét Arad, Str. Consistoriului (Batthyány-u) 12. I. em

OKTATÁS.

ANGOL és német órákat adok új módszerrel, egyenként és csoportban. Cím Bohus-palota, 2 kapu. II. em. 22 ajtó. 15298

ÜZLETEK.

RAKTÁRHELYISÉGET keresek. Ajánlatok Rudolf Mossehoz „Földszint” jelírára. 10433

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban
VARGA & ROSENFELD
Vilámossági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
Csalár raktár! Telefon 808.

„ARTA” BUTORIPAR

Str. Eminescu (Deák F.-u.) 20-22.

Csak garantáltan szolid polgári butorok nagy raktára

ELLÁTÁS.

BUTOROZOTT különbejárati szoba, teljes ellátással 2 diák számára kiadó. Str. Dorobantilor 26. Gellért. 5000

KÉT kisebb iskolásfiu teljes ellátással felvétetik, belvárosban, az iskolák közelében. Cím az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 151

KERESEK intelligens, lehetőleg román uricsaládnál III. gimnazista fiám részére teljes ellátást, lehetőleg ahol felsőbb osztályt végző fiu is van. Címem Tripon János birtokos Ágrts. Jud. Arad. 4642

KÉT diákleányka teljes ellátást nyerhet uricsaládnál, zongora és fürdőszoba használattal. Cím az Arad iKözlöny kiadó-hivatalában. 4647

KÉT iskolás gyermekfiu ellátást nyerhet uricsaládnál. Özv Szegő Mórné, Str. Cuza Voda 11. 4607

KÉT diákleányt vagy fiut elfogad teljes ellátásra, esetleg zongora tanítással uricsalád. Cím az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 4608

INGATLAN.

CUKORGYÁR KÖZELÉBEN új ház, szoba, konyha, hozzátartozó mellékhelyiségekkel olcsón eladó. 70.000 lej teherrel. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 4630

HÁROMSZOBÁS lakás, konyha, éléskamra és parkirozott udvarból álló magánház 300.000 lejtért átvehető lakással eladó. Értekezni Halmainál, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 9. 4646

KÜLÖNFÉLÉK.

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül a legkiválóbb újdonságokkal. 4654

Nagyon jó helyen levő belvárosi telek

222 □-ös, alkalmi áron eladó. Kizárólagos megbízott: Györfy „Mures” Irodája Strada Unirei 13. 15297

Hölgyeim! Figyelem „CHARLESTON”

angol- és francia-dívatyulón Arad, Str. Barilla 9. (Rákóczi-u.)
Olcsó árak, pontos kiszolgálás.
Tanuló-lányok fizetéssel felvetetnek

AXELMANNSTEIN
KURHAUS UND GRAND-HOTEL

Eine der vornehmsten Hotelbehaltenungen.
Telegramm-Adresse: Axelmannstein.

BAD REICHENHALL
In den Bayerischen Hochofen.

Bankkölcsonöket

10001
házkra, földekre, vagy egyéb ingatlanokra, 10.000 lejtől, 1 millió lejig betáblázás mellett folyósítottok.
HAASZ ALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

Rossz villanyégők!

becserélése garantált gyári új égőre törött üveg és porcellán tárgyak szak-szerű ragasztása, üvegezést és képkere-
teztést legolcsóbban vállal Aradon a „MOTORICA” volt Asztalos Sándor-ucca 12. 2204

I. rendű mangolea faj tenyészkának

és tenyészkoák köztenyésztésre kiválóan alkalmas, eladók.
Holländer Testvérek Cermiu.

Az anti „HANGYA” szövetezet boltkezelőt keres

szeptember 15-iki belépésre. Fizetési feltételek megtudhatók a „HANGYA” raktárnál Aradon, 30.000 lej készpénz, vagy 50.000 lej ingatlan bekebelezés szükséges óvadékkal. 4658

Bosszuságot, időt és pénzt

takarít meg, ha külföldre való utazása előtt utitervéhez szükséges mindennemű felvilágosítást előre beszerez díjmentesen a

Hálókocsi Társaság (Wagons-Lits) menetjegyi-irodájában Aradon, Bul. Regina Maria 18. (Központi Takarékpénztár épülete.) — TELEFON: 5-94